

Pirmo reizi Latvijā – ziemas pali *Salam mijoties ar atkusni, Daugava Jēkabpilī izraisa plūdus*

Ūdens līmenis Daugavā pie Jēkabpils sāka paaugstināties jau 10. janvārī, un, atšķirībā no tradicionāliem pavasara paliem, šoreiz tos neizraisīja tikai atkusnis, bet arī sals – ļoti mainīgais temperatūras režīms, kāds iepriekš ziemās Latvijā nav bijis, un liels nokrišņu daudzums. Daugava aizsala, izveidojās bieža sniega sega, kas gandrīz pilnībā nokusa īsi pirms Ziemassvētkiem, pēc tam atkal sekoja sals, palielinot ledus apjomu Daugavā, bet tad – liels atkusnis gadu mijā, kad vairākas dienas lija, un gaisa temperatūra sasniedza pat +10 gradus pēc Celsija, turklāt Daugava pie Jēkabpils met likumu, tā radot sablīvējumus. Sākās ledus iešana un sastrēgumu veidošanās. Tā notiek arī citos gados, kad ziemā ledus sakustas, bet lielākoties agrāk to apstādināja stabila sala atgriešanās, samazinājās ūdens pietece upē, ledus sastrēgumi sastinga, nenotika to blīvēšanās un ūdens atrada ceļu, kur aiztecēt. Janvāra sākumā sals nebija stiprs, tas neaizsaldēja upi, bet radīja jaunus vižņus un ledus gabalus, kas turpināja blīvēties.

un četrus metrus augstāks nekā 1. janvārī. “Jēkabpili no applūšanas attur tikai dambis, intervijā Latvijas Televīzijas raidījumā “Rīta panorāma” sacīja Jēkabpils civilās aizsardzības speciālists Tālis Zalva. Robeža, līdz kuņai dambis var izturēt, ir 9 metri. „Tātad mums ir palikuši 1,30 metri,” norādīja eksperts un informēja, ka notiek gatavošanās cilvēku evakuācijai. Pirmie iedzīvotāji tika evakuēti jau ce-

novērojumu stacijas nulles atzīmes. Bija bažas, ka aizsardambis var neizturēt, tam bija novērojamas sūces, un situācija tika raksturota kā “bīstama, bet stabila”. Sākās tā stiprināšanas darbi, iedzīvotājus aicināja evakuēties. Darbus veica Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests un zemessargi, palīdzēja pilsētas brīvprātīgie, tika izmantota arī amfibija. Plūdu dēļ Jēkabpili piektdienas pēcpusdien tika iz-

Svētdien ūdens līmenis sāka pazemināties, turpinājās aizsardambja nostiprināšana, un situācija tika raksturota kā “stabila, bet drāmatiska”, jo vižņu un ledus gabalu sablīvējums nav izkustējies. Neliela daļa evakuēto iedzīvotāju var atgriezties mājās, Jēkabpils reģionālajā slimnīcā atsāka pacientu uzņemšanu pilnā apjomā. Tomēr drošu prognožu par to, kas tālāk gaidāms, vēl nav, mainīgo laika apstākļu dēļ.

Jau naktī no 11. uz 12. janvāri Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs izsludināja sarkano brīdinājumu Jēkabpils novadā par ļoti augstu ūdens līmeni Daugavā. Agrā ceturtdienas rītā ūdens līmenis Daugavā pie Jēkabpils bija 7,66 metri virs novērojumu stacijas nulles atzīmes – aptuveni pusotru metru augstāks nekā diennakti iepriekš

turt dien, pilsētā pamazām sāka ieplūst ūdens. Piektdien, 13. janvārī, ūdens līmenis Daugavā pie Jēkabpils sasniedza sarkanās pakāpes brīdinājuma līmeni, kas ir 8,4 metri, bet pēcpusdienā – jau 8,6 metrus virs novērojumu stacijas nulles atzīmes, un tas ir otrais augstākais ūdens līmenis novērojumu vēsturē. Vēlu vakarā tas sasniedza 8,78 metrus virs

sludināta steidzama evakuācija Pļaviņu ielas posmā, tika slēgtas vairākas skolas, Jēkabpils reģionālajā slimnīcā izsludināja ārkārtas reaģēšanas režīmu un sestdien 33 Jēkabpils reģionālās slimnīcas pacientus pārveda uz stacionāriem Rēzeknē, Daugavpili un Aizkrauklē, applūdušajos pilsētas rajonos arī atslēdza elektroenerģijas padevi.

Tikmēr portālā Ziedot.lv notiek ziedojumu vākšana plūdos cietušajiem Jēkabpils iedzīvotājiem. Pirmdienas pēcpusdienā jau bija saziēti 50 tūkstoši eiro. Labdarības organizācija vadītāja Rūta Dimanta pastāstīja, ka ziedojumi saņemti gan no Nīderlandes, gan no Vācijas, gan Lielbritānijas. // FOTO: LETA

Par Lielo mūzikas
balvu 2022

3. lpp.

Robertu Mūku
atminoties

4. lpp.

Viesturs Zariņš
par trimdas
nākotni

7. lpp.

Amerikas
latviešu ziedojumi
Vītolu fondam

8. lpp.

Latviešu
uzņēmēju atbalsts
Ukrainai

12. lpp.

Barikāžu laiku
atceroties

13. lpp.

Par Trīs zvaigžņu
spēlēm

20. lpp.

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolaros:
3 mēn. US \$ 50.00
6 mēn. US \$ 100.00

Redakcija Rīgā, Gertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolaros.

Sēru sludinājumus un adresu maiņas sūtiet pēc adreses

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759

e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

LAIKS

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolaros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

«LAIKA» abonements maksā: 3 mēnešiem ASV \$50.00
6 mēnešiem ASV \$100.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā 3 mēneši \$75.00
6 mēneši \$150.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00
6 mēneši \$186.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

Laikraksta izdošanu atbalsta
Latvijas Kultūras ministrija

LAIKS

LATVJU SĒTAS

Kalendārus var iegādāties par USD 22,-
plūs pasta izdevumi, rakstot čeku uz

LAIKS – Latvian Newspaper Inc.

4B SOUTH HERON ST. MANCHESTER, NJ 08759

Kalendāra izdošanu atbalsta

AMERIKAS LATVIEŠU APVIENĪBA

LATVIJAS UNIVERSITĀTES
FONDS

2023. gada kalendārs: gab. x US \$22.00.....

Piesūtīšana: ASV – par katru pirmo US \$3.00

Par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1.50

Ārpus ASV – par katru pirmo US \$3.50 (Maksa ASV dolaros)

Par katru nākamo uz to pašu adresi – US \$1.50.

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr: E-pasts

ATSAUCOTIES UZ PUBLICĒTO

Mīlam bērnam daudz vārdu...

„Tas tāds teiciens,” mēdz sacīt
Krišs, puika no grāmatas, jaukā
raidījumā bērniem „Ucipuci”.

Izlasīju Juŗa Orles vēstuli *Laika*
11.-20. janvāra izdevumā un
parakņajos dainu skapī. Atradu
daudz ko interesantu – tautas-
dziesmās ir gan **Ziemas svētki**, gan
Ziemsvētki, gan **Ziemassvētki**:

Ziemas svētki, liela diena,
Tie Dievam lieli svētki:
Ziemsvētkos Dievs piedzima,
Lieldienā šūpli kāra.
Ziemsvētki sabrauca
Pa rudzu lauku,
Zāli mīdami,
Asniņus celdami.
Aiz ko mani vīriņš kūla
Ziemassvētku vakarā?
Vaj es, šķelmi, nesavērpu
Div' mārciņas pakuliņu?

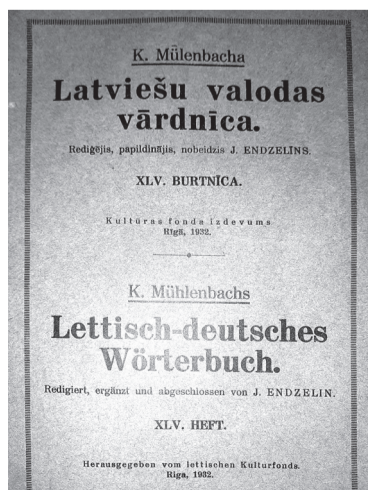
Taču vislielākā autoritāte man
ir valodnieks Jānis Endzelins.

Lūk, kas atrodams Milen-
bacha-Endzelina vārdnīcā:

Ziemas svētki, Ziemsvētki, Zie-
massvētki un pat Ziemu svētki!

Man vislabāk patīk Ziemsvētki,
un es tā rakstu, bet domāju, katrs
var izvēlēties sev mīļāko vārdu.

ASTRA MOORA

teku teikas Etn. I,
ktis Stari II, 617.
teļu puse, die nōrd-
e: ziemepuse bij...
inš I, 141.
ī, der Nordwesten.
teļu vējš, der Nord-

VII, 89, *ziemeļu*
m.
ziemeļu zeme(s), das
Norden gelegenen
u lejas MWM. VIII,

der Polarstern.
mene Burtn., Vit.,

tabs ziemmittis teļš Janš. Dzimtene² II,
46. lielaks par ziemiti teļu Janš.
ziemu mitis kumelš Ahs. viens (sc.:
teķis) ziemmittis, uotrs šā gada jērs
Janš. Precību viesulis 30. ziemmituša
vepra Dzimtene² I, 91.

ziemnieks, ein Winterschüler (im
Gegensatz zu vasarnieks, Sommer-
schüler) Sudr. E.

ziemsvētki, ziemas svētki, ziemu-
svētki, Weihnachten: neba vieni ziem-
svētki BW. 33253 var. ziemusvētki
(Var.: ziemassvētki) atbraukuši 33289
var. ziemas svētku vakariņu 19673.

ziemuot (li. ziemuoti „wintern“),
1) intr., überwintern: bites tagad ziemuo
labi Bers., Drosth., Frauenb. u. a. ru-

Žūrija paziņo Lielās mūzikas balvas (LMB) 2022 nominantus

Balvu pasniegšanas ceremonija notiks 7. martā Latvijas Nacionālajā operā pl. 19.00. Sarikojumu atspoguļos Latvijas Televīzijas 1. kanāls un Latvijas Radio 3 "Klasika". Balsojums par "Delfi" auditorijas sim-

LMB 2022 žūrijā strādāja: **Daina Markova**, mūzikoloģe, žūrijas priekšsēdētāja, **Ilze Medne**, mūzikoloģe, Latvijas Radio 3 "Klasika" žurnāliste, **Maruta Rubze**, mūzikoloģe, Latvijas Radio 3 "Klasika" žurnāliste, **Iveta Grunde**,

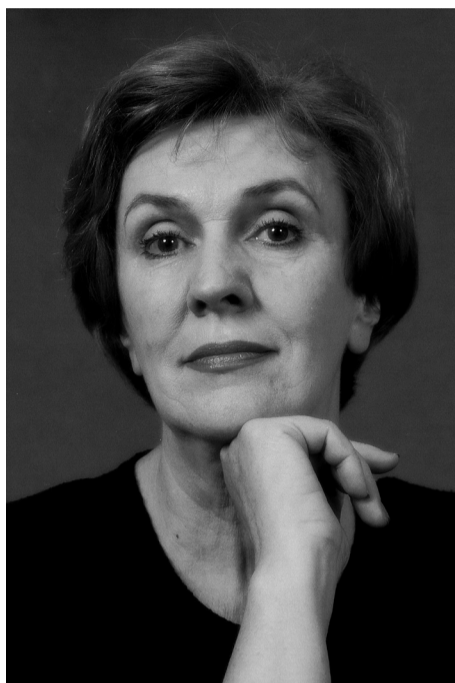
diriģentu Normundu Šnē) **Richards Millers (baritons)** un **Ērika Millere (klavieres)** – Franča Šūberta vokālais cikls "Ziemas ceļojums" 6. novembrī mūzikas un drāmas telpā "OratoriO"

LILIJA GREIDĀNE (1944), kuŗas daudzšķautņainais talants vairāk nekā trīs desmitgades saistoši atklājies gan uz Latvijas Nacionālās operas skatuves, gan uzrunājis izvērstu vokālinstrumentālu opusu atskaņojumos un

Neaizmirstamas ir ne vien Lilijas Greidānes operlomas, bet arī viņas sniegums lielas formas vokālinstrumentālos darbos un kameramūzikā. Māksliniece latviešu mūzikas atskaņošanu un veicināšanu uzskatījusi par vienu

Nominantu paziņošanas preses konference. Pie galda vidū – Kultūras ministrs Dziedātāja Lilija Greidāne Nauris Puntulis // FOTO: Oskars Artūrs Upenieks, Kultūras ministrija

Dziedātāja Aina Bajāre // FOTO: LETA

pātiju norisināsies no 13. februāra līdz 5. martam, piedāvājot ikvienam izvēlēties savu favorītu no Lielās mūzikas balvas nominantiem.

Lielās mūzikas balvas 2022 nominantu paziņošanai veltītajā preses konferencē kultūras ministrs Nauris Puntulis teica: "Lielā Mūzikas balva ir viena no tradīcijām bagātākajām balvām neatkarīgās Latvijas laikā. Prestiža, ar augstas raudzes profesionalitāti un kvalitāti. Vienmēr ļoti gaidīta. Jau teju 30 gadus ar lepnumu ierakstāma mūziķu biografijās. Šajā procesā lielu darbu iegulda arī balvas žūrija, kuŗa gada laikā analizē ap 300 koncertu. Apsveicu visus nominantus, bet jo īpaši vēlos godināt balvas par mūža ieguldījumu ieguvējus – dziedātāju Liliju Greidāni un dziedātāju un vokālo pedagoģi Ainu Bajāri. Par abām man ir arī dziļi personisks prieks."

Lielā mūzikas balva (LMB) ir augstākais Latvijas valsts apbalvojums mūzikā. 1993. gadā Latvijas Republikas Kultūras ministrija, pēc toreizējā kultūras ministra Raimonda Paula iniciatīvas, pieņēma lēmumu ik gadu izcilākos sasniegumus mūsu valsts mūzikas dzīvē godināt ar speciālu balvu. LMB augsto prestižu gan sabiedrībā, gan mūziķu aprindās nodrošina respektablas žūrijas darbs, kuŗas dalībnieki visu gadu apmeklē koncertus un ik mēnesi satiekas sēdēs. Janvāra sākumā žūrija izvirza LMB iepriekšējā gada nominantus, par kuŗiem ziņo īpašā Kultūras ministrijas preses konferencē, un tikai pirms paša LMB pasniegšanas sarikojuma notiek žūrijas balsojums par laureātiem.

LMB pasākumu organizē Latvijas Republikas Kultūras ministrija un VSIA "Latvijas Koncerti".

mūzikoloģe, mūzikas pedagoģe un docētāja, **Lauma Mellēna-Bartkeviča**, mūzikas un teātra kritiķe, JVLMA Zinātniskās pētniecības centra pētniece, **Mariks Ameriks**, džeza mūzikas izdevniecības "Jersika Records" dibinātājs un vadītājs, **Ilmārs Šlāpins**, publicists.

LMB 2022 – Balvas un nominācijas PAR MŪŽA IEGULDĪJUMU Dziedātāja **Lilija Greidāne** Dziedātāja un vokāla pedagoģe **Aina Bajāre** **GADA JAUNAIS MĀKSLINIEKS** Dziedātāja **Arta Jēkabsons** **Trio "Metamorfoze"** **Rīgas Doma koŗa skolas mūziklu nodaļas audzēkņi** Kārļa Lāča mūzikla "Pūt, vējiņi!" iestudējumā

GADA KONCERTS **Paula Šūmane (vijole), Jevgēnija Frolova (alts) un Anna Veselova (čells)** 7. maijā Mazajā Mežotnes pilī (rikotājs – Pēteris Vaska fonds)

Richarda Vāgnera operas "Tristans un Izolde" koncertatskaņojums 9. jūlijā koncertzālē "Cēsis" – solisti, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris un diriģents Andris Poga (rikotājs – Cēsu Mākslas festivāls)

Matīss Čudars (ģitāra), Edvīns Ozols (bass) un Ivars Arutjunjans (sitaminstrumenti) 19. jūlijā kultūrtelpā "M/Darbnīca" (rikotājs – "M/darbnīca")

PAR IZCILU INTERPRETĀCIJU **Diriģente Krista Audere** – Johana Sebastiāna Baha motetes 27. augustā Rīgas Sv. Pēteris baznīcā (kopā ar Valsts akadēmisko kori "Latvija")

Vineta Sareika – Johanneses Brāmsa Koncerts vijolei un orķestrim 23. septembrī Lielajā ģildē (kopā ar Valsts kamerorķestri *Sinfonietta Rīga* un

PAR IZCILU SNIEGUMU GADA GARUMĀ Saksofonists **Kārlis Auziņš** Sitaminstrumentālists **Guntars Freibergs** Dziedātāja **Jūlija Vasiljeva** **PAR IZCILU DARBU ANSAMBLĪ**

Čelliste **Inga Ozola** Pianists **Richards Plešanovs** Arfiste **Ieva Šablovska** **GADA JAUNDARBS**

Krista Auznieka Sensus, pirmatskaņojums 18. februārī Rīgas Sv. Jāņa baznīcā – Latvijas Radio koris un diriģents Kaspars Putniņš

Andra Dzeņiņa Otrā simfonija "Siltis vējš", pirmatskaņojums 5. martā Liepājas koncertzālē "Lielais dzintars" – Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris un diriģents Andris Poga

Jāņa Petraškeviča Klarnetes koncerts Long Walks, pirmatskaņojums 29. janvārī Lielajā ģildē – Anna Gāgane, Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris un diriģents Guntis Kuzma

GADA UZVEDUMS **Annas Fišeres opera "Vesā"** Valmieras "Kurtuvē", diriģents Artūrs Gailis, režisors Klāvs Mellis (rikotājs – Valmieras Vasaras teātra festivāls)

Alfrēda Kalniņa opera "Bānuta" "Tu jau zini kur" Tallinas ielas kvartālā, mūzikālais vadītājs Jēkabs Nīmanis, režisore Franciska Kronfota (rikotāji – Story Hub, biedrība "Sansusi", Hauen und Stechen)

Jāņa Kalniņa opera "Hamlets" Latvijas Nacionālajā operā, diriģents Mārtiņš Ozoliņš, režisore Kristīna Vuss (rikotājs – LNOB).

Stalta un skaista, skatuviski pārlicinoša un emocionāli aizkustinoša, stipra un dvēseliski gaiša, skanīgu balsi un mūžam mainīga. Tāda ir dziedātāja

saviļņojis izcilās kameramūzikas programmās arī tāltālās zemēs, turpina dzīvot caur viņas izlolojamiem studentiem, no kuŗiem daudzi ir starptautiski pieprasīti vokālās mākslas meistari.

Uz Baltā nama skatuves māksliniece debitēja 1972. gadā, būdama vēl studente, turklāt visai nopietnā lomā – Donnas Annas tēlā Mocarta operā "Dons Žuans". Drīz vien sekoja Sirina Gēršvina operā "Porgijs un Besa" un Liu Pučīni "Turandotā", Volgunde Vāgnera "Reinas zelta" un Mikaela Bizē "Karmenā", pārsteidzošs niansēs izgaismojās Verdi *Dezdemona* un Čilea Adriāna Lekuvrēra, Čaikovska Tatjana un Liza, Musorgska, Smetanas un vēl citu meistarū skaņās tvertie tēli, kopumā Greidānei iemiesojoties vairāk nekā trīsdesmit operlomas.

no savām galvenajām misijām. Imants Kalniņš, Arvīds Žilīniskis, Aldonis Kalniņš, Pēteris Plakidis, Pēteris Barisons – tie ir vien daži no mūsu meistariem, kuru mūziku Greidāne iemūžinājusi arī brīnišķīgos ieskaņojumos.

Nevar nepieminēt arī mākslinieces mūzikālo ģimeni – savienībā ar dziedātāju Andri Blaumani uzaugusi Lilijas meita ir viena no mūsu spilgtākajām čellistēm – Londonas Filharmoniskā orķestra čellu grupas koncertmeistare un *Trio Palladio mūziķe* Kristīne Blaumane. (Un zīmīgi, ka izvēli par labu čellam, domājot par savas talantīgās atvases mūzikālo izglītību, vecāki izdarījuši, šo instrumentu uzverot kā vistuvāko cilvēka balsij.)

Latvijas vēstniecība ASV ziņo

Sanfrancisko, Kalifornijā, 2023. gada 15.-16. februārī būs iespēja noformēt Latvijas pasi un/vai personas apliecību (eID karti)

Latvijas Republikas vēstniecība Amerikas Savienotajās Valstīs izziņo pārvietojamās pasu stacijas izbraukumu 2023. gada 15. februārī (trešdiena) un 16. februārī (ceturtdiena), Sanfrancisko, Kalifornijā.

Dokumentu noformēšanas norises vieta: Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrība 425 Hoffman Avenue San Francisco, CA 94114

Pieteikšanās līdz 5. februārim.

Informācija un dokumenti, kas jāiesniedz, lai noformētu Latvijas pasi un /vai eID karti Sanfrancisko atrodama Latvijas vēstniecības ASV mājaslapā <https://www2.mfa.gov.lv/usa>, sadaļā Konsulārā informācija → Konsulārie pakalpojumi → Informācija par pārvietojamo pasu darbstaciju.

Latvijas vēstniecības ASV Konsulārā nodaļa
E-pasts: consulate.usa@mfa.gov.lv

INGUNA
DAUKSTE-
SILASPROĢE

Roberts Mūks (īstajā vārdā Roberts Avens; 1923–2006) reiz teicis – “Ir tikai daudzpunktes – daudzas stacijas, kuŗās mēs izkāpjam un atkal iekāpjam. Arī nāve nav galapunkts, bet tikai atelpas brīdis ceļā uz Viņšauli. Tur, “augšā” atveras debesu vārti un sākas ceļojums pa citu, pavisam atšķirīgu pasauli. Arī Dievam bija apnicis būt vienam. Vai tāpēc Viņš nerādīja cilvēku, kuŗam ir lemts būt par palīgu Dievam šīs pasaules pārvaldīšanā. Dievs nevar iztikt bez cilvēka.” Šie vārdi ietver Roberta Mūka pasaules redzējumu, cilvēku šajā pasaules tvērumā, kuŗā savijušies filozofiski un reliģiski pavedieni, ko nebūt nav tik vienkārši atšķetināt. Un, iespējams, ka skaidru atbilžu nemaz nav. Roberts Mūks arī meklēja, pētīja un rakstīja, un viņa uzrakstītais vēl šodien rosina un mudina domāt, būt izziņas procesā.

Uz sava drauga dzejnieka Māra Čaklā jautājumu, kas tad viņš īsti esot, nenopietni atbildējis, ka viņam patīk saukties par filozofu-dzejnieku. “Ideālu savienojumu vai simbiozi būtu grūti iedomāties, jo dzeja (ši vārda augstākajā nozīmē) nav šķirama no filozofijas un otrādi – filozofija (ne jau akadēmiskā, bet “griekiskā”, proti, viedības mīlestība) nav atdalāma no dzejas.”

Roberts Mūks ir dzimis Miķeļa un Emilijas Avenu ģimenē Galēnu pagastā, Rēzeknes apriņķī. Mācījies Malas un Dricēnu pamatskolās. Kā pats minējis, tad no bērnības atmiņām nekas sevišķi spilgts viņam neesot saglabājies. Pēc pamatskolas sekoja mācības Aglonas klasiskā ģimnazijā, kuŗas apkārtnē atrodas skaistais Ciriša ezers un Aglonas baznīca – “viss tradicionāla, monolitiska un vientiesīga katoļcisma piesātināts”. Ģimnazijas kursu sācis apgūt Aglonā, Roberts Mūks pabeidza Rīgas I Valsts klasiskajā ģimnazijā 1942. gadā. Un pēc ģimnazijas iestājās Latvijas Universitātē, kur paspējis noklausīties tikai vienu profesora Pēterā Ķikaukas lekciju, jo tika iesaukts Latviešu leģionā – “mani aizsūtīja uz tulku skolu Oranienburgā pie Berlīnes, un kad krievi tuvojās, metām plinītes grāvjos un iesoļojām – iekš viena miera – angļu gūstā.” Izkļuvis no gūsta, Roberts Mūks devās uz Bavāriju, Vircburgas latviešu nometni, kuŗā bija nonākuši arī viņa vecāki. Vircburgā viņš uzsāka studijas Vircburgas Universitātē, kur Filozofijas fakultātē studēja teoloģiju, vēlāk studijas turpināja Baltijas Universitātē Pinebergā, kas palika nepabeigta. Kad pamazām no Vācijas sākās izceļošana uz citām zemēm, Roberts Mūks nonāca Beļģijā, netālu no Antverpenes, kur prāvests Boleslavs Sloškāns bija izveidojis katoļu semināru, taču drīz vien kopā ar vēl vienu latvieti – Norbertu Trepšu (Neikšānieti) nonāca Lūvenas Universitātē, bet, ātri apjautis, ka garīdznieks no viņa neiznāks,

praktisku apsvērumu pēc uzsāka žurnālistikas studijas Briseles Universitātē, kuŗas beidza 1953. gadā. 1954. gadā Roberts Mūks izceļoja uz ASV pie vecākiem. Sākumlaikā nācās strādāt fab-

bohēmiski un intelektuāli rosi-gajā vidē, kas sniedza daudz radošu impulsu, kas atklājas arī Roberta Mūka dzejā. Tā apkopotā krājums un izlasēs, arī kopā ar viņa filozofiski reliģis-

un tematika, kas pēc viņa paša teiciena, ir pati dzeja.”

Latviešu trimdas dzejas pētnieks Viesturs Vecgrāvis, rezumējot par Roberta Mūka dzejas būtību, rakstīja, ka viņa dzeja ar savu artistisko vieglumu, metaforisko oriģinalitāti un spriego intonāciju pieder pie 20. gs. 80. gadu latviešu trimdas dzejas nozīmīgām vērtībām.

Otrs virziens, kuŗā Roberts Mūks sāka darboties jau 1949. gadā, ir viņa nelielās filozofiskās, reliģiskās, arī politiski iekrāsotās laikmetīgās esejas, pārdomas, kuŗas raisījušas kādi izlasīti raksti vai grāmatas, kādas aktuālas tēmas vai notikumi. Un sāka Roberts Mūks ar franču tā laika moderno literatūru, ar eksistencialisma tēmām, pamazām, pieaugot un studiju laikā (īpaši ASV) paplašinoties laikmetu, problēmu, reliģiju apvārsnim, paplašinājās un arī nostiprinājās Roberta Mūka pētnieciskais loks. Kā reiz bildis rakstnieks Eduards Freimanis, Roberts Mūks, mēģinājis ierakties sava (mūsu) laikmeta nemierīgā cilvēka noslēpumos.

Un vēl viens virziens – Roberta Mūka akadēmiski dziļie pētījumi, kas publicēti angļu valodā (pēc gadiem tulkoti un izdoti latviešu valodā – “Imagination is reality” (“Iztēle ir realitāte”, 1980), “Imaginal body” (“Iztēlotais ķer-

pazīstams ar dzimto uzvārdu – publikācijas un grāmatas parakstītas ar Roberta Avena vārdu. Pseudonīms Mūks iešāvis prātā laikā, kad dzīvojis Briselē – jo tas rakstāms un izrunājams vienādi gan latgaliski, gan latviski un “turklāt tas skanēja “interesanti”. Būt un reizēm nebūt “mūkam”.

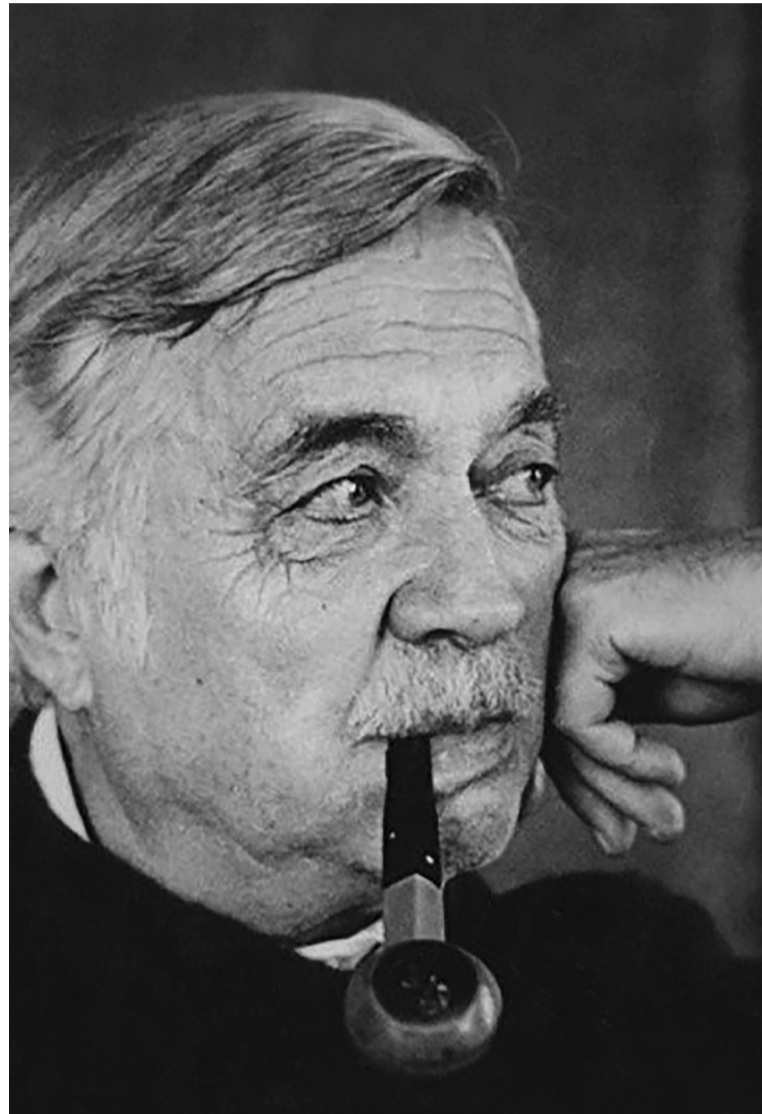
Roberts Mūks esot uzsvēris, ka rakstnieks nevar iztikt bez atbalss sabiedrībā par saviem darbiem un par vienu no cilvēku dvēseles dzīves samezgotājiem minējis vientulību. Viņš mudinājis to mazināt, vairāk paužot sirsniņu un izprotot otru, tā padziļinot arī savu apziņu, jo cilvēks nevarot dzīvot viens vien. 1994. gadā ar sievu Elzu atgriezās uz pastāvīgu dzīvi Latvijā. Un bija pa reizei satiekams kādos sarīkojumos, allaž bija pamanāms ar savu smaržīgo pipi un nedaudz šķelmīgo, nedaudz ironisko smaidu un tādu budisku iekšēju un ārēju mieru.

Viņa mūžs noslēdzās 2006. gada 4. janvārī. Loks noslēdzās, jo Roberts Mūks atgriezās Galēnos – kur varam pieminēt viņu kapsētā, gan arī iegriezies Galēnos iekārtotajā Roberta Mūka muzejā. Sagaidot simtgadi, Robertu Mūku nedēļas garumā pieminēja dzimtas puses ļaudis, kā arī kopā ar filozofu Ilmāru Latkovski meditēja – “Mūks ar pipi meditē”.

*Mums nav lemts pazust no šī laika un telpas –
Tikai mainīties. Pārvērsties tēlos, kuru viela
Ir rada sapnīm un dziļāka par īstenību.*

*Starp sapņiem un īstenību mums ir jāatrod
Sava vieta – tas “klusais punkts”, kas vairs nav
Tikai pieturas punkts – bet atvēzēšanās.*

*Kā zemeslodes atvēzēšanās. nepārprotams lēmums
Griezties ap savu asi. (“Nemirstība”)*

Roberts Mūks: “Manās publikācijās nav nekā specifiski latviska, nekā tāda, kas eventuāli stimulētu tautiskumu, patriotismu, utt. Bet es esmu pārliecināts, ka latviskais kā garīgā kategorija var pastāvēt un būt kas jēdzīgs tikai vispārcilvēciskā ietvaros. Citiem vārdiem: Mēs nevaram būt īsteni latvieši, ja mēs tajā pašā laikā neesam īsteni cilvēki.”

rikā, jo nebija angļu valodas prasmes. Apņēmības pilns Roberts Mūks apguva valodu, ieguva gradu bibliotēku zinībās Mičiganas Universitātē Annarborā un 1971. gadā doktora gradu teoloģijā Fordema Universitātē Ņujorkā. Viņš strādāja par bibliotekāru kolledžā, līdz 1988. gadam bija reliģijas vēstures profesors Aiona koledžā Ņūrošelā. 20. gs. 90. gadu sākumā viesojās Latvijā, lasīja lekcijas otra sava drauga filozofa Pēterā Laķa jaunizveidotajā Latvijas Kultūras akadēmijā.

Pirmie Roberta Mūka literārie darbi publicēti jau Latvijā, literāro jaunradi viņš turpināja arī Vācijā un Beļģijā, bet jo īpaši, dzīvodams Amerikā. Būtiska viņam ir nonākšana Ņujorkā un pie “Elles ķēķa” dzejniekiem. Īpaši allaž uzsvēris sastapšanos ar Linardu Taunu, Gunaru Saliņu un Jāni Krēslīņu. Tā bija nonākšana savu vienaudžu garīgi,

kajām esejām, to vidū – “Nāve un Otto” (1968), “Krokodils un es” (1980), “Kad nav govju” (1989), “Kali juga” (1990), “Erotika” (1992) un citas. Jau 1970. gadā literatūras kritiķis Jānis Andrupis rakstīja, ka Roberta Mūka dzejoļu cikls “Nāve un Otto” liekot domāt par bagāti apdāvinātu talantu ar plašām iespējām, un novēlēja dzejniekam aizbraukt “pie sevis – kaut tikai ciemos”. Savukārt par godalgoto krājumu “Krokodils un es” dzejniece Aina Kraujiete rakstīja – “Tā ir dzeja ar “dvēseles auriem”, dzeja ar smeldzi “ko mēs nēsājam līdzī kā savu nabu”. Metafizika un makabri smieklī. Ēverģēlibai un satīrai klāt nedefinējama ērmo-tība, kas reizē pārsteidz un iztrūcina – dzejotā nebēdnība izrādās nopietna lieta. īstam dzejas meistaram saturs no stila nav dalāms, to par jaunu apliecina R. Mūka īpatnais dzejas rokraksts

menis”, 1982), “The new gnosis: Heideger, Hillman and angels” (“Jaunā izziņa: Heidegers, Hillmans un eņģeļi”, 1984), publikācijas akadēmiskos nozares žurnālos, kā arī 20. gs. 90. un 21. gs. pirmajā desmitgadē izdota virkne filozofisku eseju grāmatu latviešu valodā. To vidū – “Mīts un iztēle” (1991), “Reliģija un misticismisms” (1994), “Dieva pērtiķa zīmē” (1996), “Kosmiskais narcisisms” (1997), “Paradizes mīts” (1998), “Latvju velis Junga un arhetipiskās psiholoģijas skatījumā” (1999), “Dvēsele – tilts starp Rietumu un Austrumu reliģijām” (2001) un citas. Šiem pētījumiem ir nepieciešams ziņošs vai zinātkārs lasītājs. Par šo darbības šķautni Vaira Viķe-Freiberga savulaik, pieminot Roberta Mūka devumu, rakstīja, ka viņa devums ir nezūdošs un īpaši vērtīgs ar to, ka “tas ir tilta cēlājs starp dažādām domāšanas tradīcijām. Mēs viņu daudz zinām arī kā cilvēku, kuŗš, sakņojoties Rietumeiropas vērtībās, ir spējis celt tiltus pāri dažādiem kontinentiem, zemēm un kultūrām.”

Ar pseudonīmu Roberts Mūks viņš rakstīja savus literāros un filozofiskos darbus latviešu valodā, savukārt kā reliģiju pētnieks bija

Roberts Mūks bija interesanta un arī noslēpumaina personība. To bildis vai katrs, kuŗš viņu sastapis vai kopā viņu kādu brīdi pabijis. Esmu viņu pa kādai reizei arī satikusi, vien nekad nebiju uzdrošinājusies uzrunāt. Un šodien varu tikai sev uzdot jautājumu – kāpēc? Tāpēc es mēģinu Robertu Mūku “uzminēt”, lasot viņa darbus, tostarp burvīgos un tik dziļi trāpīgos, nedaudz ironiskos, tomēr tik redzīgos dzejoļus. Un viņa cilvēciskās šaubas un skepse ir tik ļoti izprotama, tieši tāpat kā mūžīgie un neatbildamie jautājumi par cilvēku šajā pasaulē, par vērtībām, par ticību vai neticību, un šis laiks skaudri apliecina, ka nekas daudz cilvēka dabā nav mainījies un tikpat kā neko tas nav mācījis.

“Manās publikācijās nav nekā specifiski latviska, nekā tāda, kas eventuāli stimulētu tautiskumu, patriotismu utt. Bet es esmu pārliecināts, ka latviskais kā garīgā kategorija var pastāvēt un būt kas jēdzīgs tikai vispārcilvēciskā ietvaros. Citiem vārdiem: mēs nevaram būt īsteni latvieši, ja mēs tajā pašā laikā neesam īsteni cilvēki.”

MARTA
DZIĻUMA

Attēlā redzamo Vīnes Mākslas vēstures muzeja gada karti es paspēju izmantot. Kovids sākās dažus mēnešus pēc tam, kad kartes derīguma termiņš beidzās. Karti pērkot, es galvenokārt domāju par to, ka, pirmkārt, es taču nākšu un nākšu un, otrkārt, gribēšu vairākas reizes lielā muzeja apmeklējuma laikā iziet svaigā gaisā, jo man ir nepieciešamība savu aizkustinājumu izgaršot vienatnē, nomaļus no citiem. Apzināti iz-

ejot ceļu, kas muzejā veidots, lai apmeklētājs nonāktu pie mākslas vēstures ikonām: pasaulē lielākās Brēgela kolekcijas, Vermēra "Gleznošanas mākslas", Rubensa, Rafaēla, Rembranta, Direra darbiem, apmeklētājs neviļus jūtas tik piesātināts, ka nepieciešama pauze, lai *apstrādātu* sasniegto aizkustinājumu un tad varētu skatīties tālāk.

Aizvadītajā 2022. gadā Vīnē izdevās pabūt trīs reizes. Pirmajā reizē – janvārī, nonācu

gandrīz pārpratuma dēļ: 2021. gada novembra beigās biju iegādājies aviobiļeti, biļeti uz *Musikverein* (Mūzikas biedrības) Zelta zāles koncertu ar Vīnes Filharmoniekiem, un man bija nelokāms plāns apmeklēt Modiljāni izstādī *Albertina* muzejā un beidzot pēc kovida aizliegumiem pakļīst pa Vīnes Ziemassvētku tirdziņiem. Biju jau pat rezervējis nostalgiski mīļu atmiņu restorānu *Skopik&Lohn*, kad Vīni aizslēdza un aizliedza jebkādu iebraukšanu, koncertus, restorānu un izstāžu apmeklējumus. Aizliegumu periods bija stingri noteikts, izvēlējos uzticēties, ka tas arī tiks ievērots un apmaiņā aviobiļeti uz janvāra sākumu. Toreiz redzēju Vīni tādu, kāda tā parasti nav: tukšu, bez koncertiem, gandrīz bez tūristiem, es teiktu, mazliet apjukusu – vai pēc pandēmijas kādam vēl būs interese par impērijas zeltu?

Šoreiz gada nogalē gan tūrisms, gan kultūras norises, šķiet, iegūlušas ierastajās slīdēs, par globālajām problēmām liecina tikai salīdzinoši neliels cenu

Mūzejs vienmēr ir laba ideja

Gada nogales pārdomas Vīnē un Briselē

kāpums mazumtirdzniecībā. Un jā, Vīne ir tā Eiropas pilsēta, kur sabiedriskajā transportā vēl aizvien ne tikai tiek rekomendēts uzlikt masku, bet arī lielākoties šī rekomendācija tiek ievērota.

Ziemassvētku tirdziņi Vīnē pēc pandēmijas šķiet mazliet piezemētāki, ejas mazliet plašākas, liksmība mazliet piebremzēta. Bet, protams, ir viss: gan panorāmas rats, gan punša un karstvīna plūdi, interesanti, ka tikai *tirdziņu tirdziņā* pie rātsnoma ļoti liels uzsvars uz bioloģisko produkciju. Marijas Terēzijas laukumā Starp Mākslas vēstures un Dabas muzeju uzmanību piesaista stends ar zupām, ko servē maizes klāipos; ēdieni, ko iespējams iegādāties tirdziņos ir no Austrijas pamatīgo ēdienu krātuves.

Novembra pašās beigās tikko atvērta varēju novērtēt vēl kādu – Briseles Ziemassvētku tirdziņu, ko tūrisma pārdevēji dēvē par skaistāko pasaulē. Pārsteidzošs ir tirdziņa apjoms: tas šķiet izstiepies pa visu Briseles vecpilsētas daļu, tur līst gan karstvīns, gan šampanietis, var nogaršot mīdijas un citas jūras veltes, rakletu un vēl vismaz padsmīt dažādu reģionam raksturīgu recepši ēdienus.

Uz Briseli, diemžēl, gandrīz nekad neizdodas braukt *tūrā* tūrisma, taču šoreiz pusotras dienas programma pie Eiropas parlamenta deputātes Daces Melbārdes, kurā biju uzaicināta piedalīties, iekļāva arī man pārsteidzošu Eiropas vēstures nama apmeklējumu, kā arī kārtīgi sapurināja vēlmi atgriezties

Briselē tieši brīvajā laikā, lai kārtīgi izbaudītu visu, ko sniedz pilsētas kultūras mantojuma piedāvājums.

Vispirms Eiropas vēstures nams. Kāpēc es par to nezināju agrāk? – bija pirmā doma, kuru piefiksēju, sākot ekspozīcijas apskati. Muzeja ēkas piecos stāvos risināts Eiropas kontinenta vēstures stāsts, kuŗa dažādie skatu punkti rosina pārdomas par to, kā veidojas vēsture un kāda ir mūsu pašu atmiņu un to detaļu vieta kopējā vēstures stāsta plūdomā. Noteikti aizejiet, kad ir vairākas stundas laika! Ir ļoti interesanti un izpēti raisoši!

Dodoties uz Briseli, ieskatījos aktuālajā muzeju piedāvājumā, un, protams, nolēmu apmeklēt izstādi *PICASSO & ABSTRACTION*. Izstāde sniedz fundamentālu ieskatu mākslinieka daiļradē un mākslas konceptuālajā pamatā, ievada daļā atklājot Pikaso domas, skaidrojot principu un arī atļaujot skatīties uz priekšmetiem gan realitātē, gan caur sadrumstalotu stiklu, un tālāk aicinot skatīties uz plašu mākslinieka darbu klāstu. Klasiska, skaista izstāde, un tā aplūkojama līdz 12. februārim – ja interesē mākslas vēsture, noteikti iesaku ieplānot izstādes apmeklējumu dažas stundas.

P.S. Karaliskais mākslu muzejs atstāja uz mani tik fascinējošu iespaidu, ka nolēmu ieplānot atsevišķu Briseles apmeklējumu, lai iepazītos ar muzejiem. Arī par to es domāju, nu kā es par to nezināju agrāk?

// FOTO:
MARTA DZIĻUMA

Ņujorkas latviešu "māmuļai" būtu 130!

Vēsturiskai atmiņai piedāvājam Osvalda Akmentiņa rakstu
"Ņujorkas Latviešu biedrības 70 gadu sākumi" (1963.g.)

(Nobeigums)

Tā paša gada 20. aprīlī riko mūzikāli-literāru vakaru "ar ievērojamu mākslinieku piedalīšanos. Pēc tam dejas pie stīgu mūzikas. Sākums 8:30, beigas 5 no rīta. Ieeja 25 centi. Garderobe brīva".

30. maijā *Oak Hill* parkā, *Newton Longailendā*, riko zaļumus „Godalgota Bumbotava – 3 dāmu un 3 kungu godalgas. Spēlē latviešu stīgu orķestris.”

Atrodam arī sludinājumus, kas kas rāda, ka biedrībai ir 90 biedri un 2000 dolaru pamatkapitāls un tā ir „labākā palīdzības biedrība Ņujorkā”.

17. nov. rīkots jautājumu izskaidrošanas vakars par tematiem: „Kas ir apziņa? Kuŗa partija tā labākā? Kas strādniekus sadala partijās?”

Nevarētu sacīt, ka tie nebūtu diezgan pastāvīgi temati, par kuriem Ņujorkieši debatējuši 1912. gadā. Tai laikā biedrībā bija 90 biedri.

1913. g. 11. janv. *Teutonia Assembly Hallē*, 114 E. 16. ielā riko biedrības divdesmit gadu pastāvēšanas svētkus ar „deju, amora pastu”. Ieeja \$1.50, bērniem 50 centi. Pēc Dr. N. Viksniņa informācijas uz šo jubileju Filadelfijas Brīvo Latviju Biedrība sūta kā savu pārstāvi K. A. Rāviņu, kam jāapsveic jubilāre, dodot viņam līdz 15 dolarus reprezentācijas naudas. K. Rāviņš vēlāk bija latviešu laikraksta *Amerikas Bals*s redaktors un Latvijas konsulāta darbinieks Ņujorkā.

Interesanti, ka šai laikā biedrībai ir drusku citādāks nosaukums – to sauc Ņujorkas Latviešu Palīdzības Biedrība, un šāds apzīmējums figurē rakstos vairākas reizes. Kad Bostonas latviešu palīdzības biedrība 1914. g. svin savas biedrības 25 gadu jubileju, no Ņujorkas jubilāri personīgi apsveic ŅLB. priekš-

nieks J. Rovičs un A. Mežlauks.

1913. gada 22. februāra ģenerālsapulcē ŅLB. nolēma uzaicināt visas brīvās, neatkarīgās tautiskās organizācijas apvienoties vienā vispārīgā organizācijā, lai 1) uzturētu kontaktu, ceļojot, veicinātu biedrību labklājību un organizāciju attīstību, 2) lai uzturētu kultūralu kopdarbību, 3) lai

York Latviešu Palīdzības Biedrību. Apvienotās komitejas sekretārs J. Rovičs.” Pasākums tomēr nav realizējies, bet ideja bija apsveicama.

Vēl jāatzīmē, ka noticis referāts „par tuberkulozi. Referāts pušķots ar miglas bildēm.”

1914. g. janvārī biedrības rīcības komiteja nolēma sastādīt kori.

\$80.15, izdots \$64.20, atlikums \$15.95. Visvairāk ienesuši zuši un bumbošana. Tai vasarā notikuši vēl vieni „zaļumi” 16. augustā, kuŗus apmeklējuši 29 biedri un 61 nebies. Rīcības komiteja uzdevusi 46 biedru vārdus, kas nebija ieradušies, lai biedrība no tiem iekasē dalības maksas.

1917. g. 7. aprīlī riko koncertu

veclatvietis, kas Amerikā komponējis latviešu dziesmas, tās iznāca Rīgā ar nosaukumu „Auseklis”.

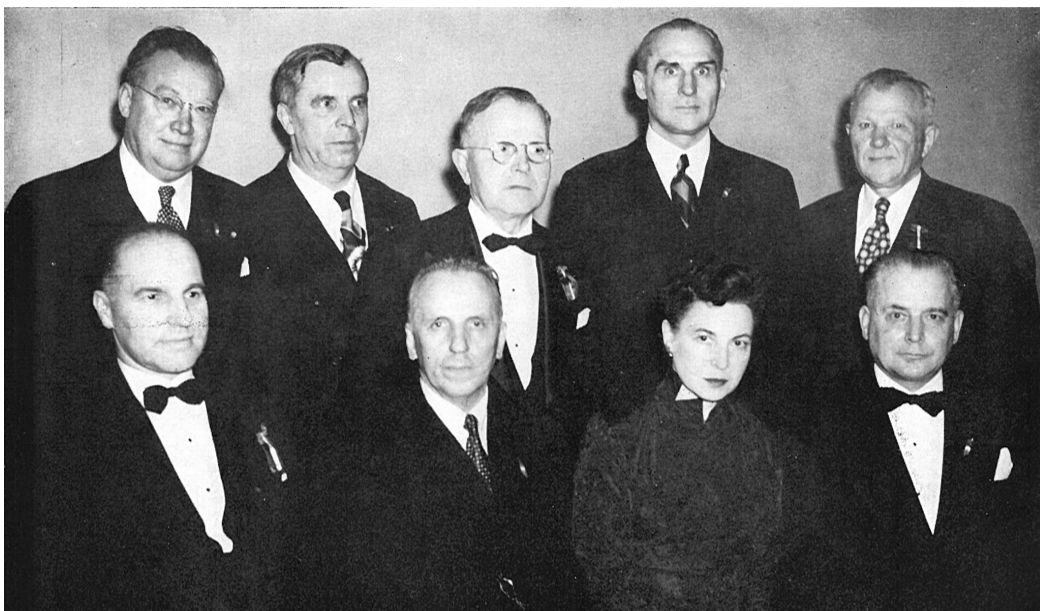
Pēc ilggadīgā ŅLB sekretāra Eduarda Pearsona Atmiņām var skicēt biedrības vēsturi mazliet atpakaļ. Tā par priekšniekiem 1909. g. bijis dibinātājs Jānis Bušs (tagad Ņujorkā pazīstamā ārsta Ericha Buscha tēva brālis), 1910. un 1911. g. Fricis Krūze, 1912. g. Karl Sichmanis, 1913.-1915. Jānis Rovičs, 1916.-1918. Ansis Mežlauks, 1919. g. Vilis Dimdiņš, 1920.-1921. Augusts Grāvis, 1922.-1931. Edvins R. Pilsūms.

Pirmā pasaules kara laikā biedrība bēgļiem no dzimtenes palīdz ar naudu, pārtiku un drēbēm. Tāpat ar naudas sūtījumiem tiek palīdzēts jaunai Latvijas valstij, kaut arī ne tik izteiktā veidā, kā to darījis toreiz Amerikas Latviešu Tautiskā Savienība. 1919. un 1920. g. latviešu organizācijas Ņujorkā sarīkoja pirmos Amerikas Latviešu kongresus, kur nolēma atbalstīt Latvijas valdību.

Ņujorkas Latviešu Biedrība garajā gadu tecējumā iziet cauri kreiso organizāciju aplenkumam, kas savā laikā ir nospiedoša vairākumā. Līdz 1935. g. biedrības politiskais iekrāsojums ir mainīgs. Daudz atkarājas no priekšniekiem un izvēlētas vadības.

Ar 1935. g., kad biedrības vadību uztic Džonam Lenovam, biedrībā pulsē un atdzīvojas tautisks gars.

Visumā biedrība gribējusi palikt apolītiska un bezpartejiska „kā sabiedrība, kur katrs latvietis, kādi arī viņa politiskie uzskati būtu, varētu iestāties par biedri. Šo pozīciju biedrība nekad nav mainījusi,” teikts ŅLB 50 gadu jubilejas rakstā.

Sūtnis J. Feldmanis biedrības darbinieku vidū 1951. gadā. Pirmā rindā no kr.: biedrības priekšsēdis G. Truce, sūtnis J. Feldmanis, A. Blūma, Ch. Stankevics. Otrā rindā no kr.: J. Lenovs, R. Ebens, Ed. Pearsons, H. Lielnors, M. Dome

apkarotu individuus un grupas, kas sēj naidu un neuzticību latviešu strādnieku starpā, 4) lai dibinātu ASV neatkarīgu izglītības un kultūras centienu izpau-

dēju laikrakstu (izraksts no Filadelfijas Brīvo Latvju Biedrības protokola), ar sekojošu sludinājumu (Strādnieks, 1913. g. 21. janv. nrā): „Visas latviešu palīdzības biedrības Ziemeļ Amerikā tiek uzaicinātas apvienoties vienā Latviešu palīdzības biedrību organizācijā. Stājieties sakarā ar *New*

To noorganizēt un pagaidām arī vadīt apņēmās Gustavs Auns; pirmais mēģinājums ceturtdienas vakarā 29. janvārī, biedrības telpās. Tā paša gada 11. aprīlī Sokolu zālē, E. 72 ielā biedrības sarīkojumā izrādīta luga „Lielais vinnests”, uzstājies koris, spēlējis latviešu stīgu orķestris. Izdots \$99.80, ieņemts \$76.10, iztrūkums \$23.70.

Bez tam 7. jūnijā (1914. g.) rīkots izbraukums zaļumos uz *Pleasure Bay* hoteli, kur ieņemts

„Baltijas Trūkuma cietējiem”, bet 14. aprīlī uzved Aspazijas lugu „Zaudētās tiesības”.

1918. g. 5. janv. ŅLB 25 gadu jubileju atzīmē *Labor Temple*, 247 E. 84 St., „ar runām, goda mielastu un dejām”. Zem aicinājumiem parakstās: K. Ozoliņš, P. Freimanis, V. Dimdiņš, Ch. Lodiņš, bet revīzijas komisijā: Chs. Kalnings, Augusts Pinepuks un Jānis Rovičs.

No pieminētajiem Augusts Pinepuks pazīstams kā vienīgais

New York Latvian Society Ņujorkas Latviešu Biedrība

ORGANIZED 1893
Motto: "WELFARE, FRIENDSHIP AND UNITY"

115 WEST 183RD STREET
BRONX, N. Y. 10468

2004. gada 25. februārī.

Māra Eihe,
Dārgmetala vadītāja
Rīgas Muzejam Vēsturei un Kugniecībai,
Palasta ielā 4,
Rīgā, Latvijā.

Ļoti cien. Eihes kundze,

Nosūtām Jums ievietošanai Latvijas Kugniecības Muzejā divas sudraba vāzes, ko 1943. gada 16. janvārī Ņujorkas Latviešu Biedrībai uz piecdesmit gadu pastāvēšanas atceri dāvinājuši kapteini E. Blaus un V. Sole.

Nosūtām arī sudraba boles trauku, paplāti un smeļamo kausu ko Ņujorkas Latviešu Biedrībai dāvinājis kapteinis K. Skerbergs no kuga "Ciltsvara" par "viesmīlību un atzinību kuga personālam" 1942. gada 14. februārī.

Ceram ka mūsu sūtījums Jums liecinās ka paliekam latvieši lai arī cik tālu un plaši dzīve mūs nebūtu izkaisījusi no Latvijas.

Visu labu novēlējot tālākai muzeja darbībai.

Ar patiesu cieņu,

Kārlis Salmiņš,
Ņujorkas Latviešu Biedrības priekšnieks

Ņujorkas Latviešu Biedrības

90 gadu

pastāvēšanas svinību norises kārtība
1983. gada 14. maijā

A. S. V. HIMNA
RITA DZILNA-ZAPRAUSKIS, *soprāns Sauerstein kof.*
GARĪGS VĒSTĪJUMS
Mācītājs RICHARDS ZARIŅŠ *Sauerstein kof.*
SVĒTKU RUNA
Biedrības priekšnieks RICHARDS EGLE *Sauerstein kof.*
APSVEIKUMI
LATVIJAS HIMNA
Svinīgā akta noslēgums

Programma

I
1. TIK SEN (Aspāzija) Jāzevs Vītols
2. MIRDZAS DZIESMA (Aspāzija) Jāzevs Vītols
3. SAPŅU TĀLUMĀ (Aspāzija) Jāzevs Vītols
RITA DZILNA-ZAPRAUSKIS, *soprāns*

II
KLAVIERU SOLO
Pianists MARKS STUBIS

III
1. KAM LAI DZIEDU? (K. Skalbe) Jāzevs Vītols
2. AIJU DZIESMIŅĀ (V. Plūdons) Jāzevs Vītols
3. MĀN PRĀTĀ STĀV VEL KLUSĀ NAKTS (Nalda) Jāzevs Vītols
RITA DZILNA-ZAPRAUSKIS, *soprāns*

PĒC PROGRAMMAS SVĒTKU MIELASTS AR
ATSPIRDZINĀJUMIEM UN SAVIESĪGA DZĪVE

VIESTURS
ZARIŅŠ

Dati kas biedē, dati, kas izaicina

Vecās trimdas demografija un tās nākotne

Mēs ejam, mēs redzam un mēs it kā saprotam, ka mūsu sabiedrība Kanadā ir mainījies. Tā sarūk. To norāda daudzi un dažādi piemēri. Tā vairs nav tāda kā pirms trīsdesmit, divdesmit vai pat desmit gadiem. To apliecina ne tikai mūsu pašu pieredze, bet arī nesen pieejamie dati, piemēram, ārzemju latviešu līdzdalība 14. Saeimas vēlēšanās.

Ārzemju latviešu līdzdalība Saeimas vēlēšanās

Arī dati par ārzemju latviešu līdzdalību Saeimas vēlēšanās daudz ko norāda par mūsu sabiedrību bijušās trimdas lielajās aizjūra zemēs Kanadā, (ASV) un Austrālijā. Pirmajās atjaunotās Saeimas vēlēšanās 1993. gadā nobalsoja 17.926 Latvijas pilsoņi ārzemēs. No tiem 8.094 bija ASV, 3.217 Kanadā bet 2.780 Austrālijā. Jāpieskaita vēl balsis no Anglijas, Zviedrijas un Vācijas. Pamatā balsoja vecā trimda.

Gandrīz 30 gadus vēlāk, 2022. gada 14. Saeimas vēlēšanās, no ASV tika nodotas tikai 1758 balsis, no Austrālijas – 787 bet no Kanadas – 612, no kuŗām vairāk nekā puse bija no Toronto. Kritiens ap 80%, Austrālijā mazliet mazāks – ap 72%. Ņemot vērā ASV latviešu lielo skaitu, lielais kritiens un mazā līdzdalība ir uzkrītoša. Var jau vienmēr vainot šķēršļus, kā, piemēram, iecirkņu skaitu un vietas, vai arī grūtības balsot pa pastu, bet, nenoliedzami, līdzdalība bijusi maza.

Kopējais ārzemju balsu skaits no ārzemēm 14. Saeimas vēlē-

šanās bija 26 146, apmēram 16% no balsstiesīgiem. Starpība ar kopējo ASV, Austrālijas un Kanadas balsu skaitu ir 22 989.

Divas kopienas – vecā trimda un jauniebraucēji – rada atšķirīgus izaicinājumus gan Latvijas valdībai, veidojot diasporas politiku, gan ārzemju latviešu sabiedrībai sadarboties globāli. Latvijai prioritāte ir remigrācijas politika, lai veicinātu atgriešanos Latvijā, tur radot labvēlīgus apstākļus pieaugušajiem ieiet darba tirgū, varbūt ar jaunām zināšanām un pieredzi, bet viņu bērniem – nodrošināt pietiekami labas iespējas ieiet skolās. Jautājums ir visbūtiskākais Eiropas latviešiem. Attiecībā uz ASV, Kanadas un Austrālijas latviešiem, Latvijai galvenokārt vajag ar piemērotu saturu atbalstīt viņu skolas un kulturālos pasākumus. Protams, lietas nav melnbaltas, un abām kopienām arī pārklājas līdzīgas vajadzības un iespējas, skatoties gan no Latvijas, gan no ārzemēm, tomēr ir jābūt diferencētai pieejai.

Ir jāpiemin politiskā darbība. Lai gan tā aizjūras zemēs nav ne tuvu tai, kas bija pirms trīsdesmit vai četrdesmit gadiem, vēl joprojām ir politisks lobījs Latvijai. Tas dod iespēju vērsties pie mītnes zemes valdībām un parlamentiem ar aicinājumu atbalstīt Latvijas centienus, pat ja tas ir simboliski. Turpretim jaunā diaspora Eiropā ir apolītiski. Latvija ir Eiropas Savienībā, un politisko darbību tur veic Latvijas valdība, diplomāti un Saeima.

Diasporas politiskās darbības vajadzība ir minimāla.

Tas arī rada izaicinājumus PBLA darbībai to saskaņot ar kopienām dažādās zemēs. PBLA finansē Brīvības Fonds ar iekrātiem līdzekļiem galvenokārt no devīgiem ASV latviešiem. Tāpat kapitāls nāk no vecās trimdas Savienotajās Valstīs bet cilvēku skaits – no jaunās diasporas Eiropā. Jau dzirdētas kuluāru runas, ka ASV finansē un dod, bet Eiropa prasa, kā arī pārmetumi, ka Eiropas organizācijas reizēm rikojas neatkarīgi no pārējām, tiekoties ar Latvijas valsts struktūrām. Kā to līdzsvarot?

1993. gada 5. Saeimas vēlēšanās politiskie spēki ar it kā stingru nacionālo stāju, respektīvi, Zemnieku Savienība, LNNK un Kristīgo demokratu savienība no Kanadas saņēma ap 75% nodoto balsu. Zemnieku Savienībai līdzēja vecākās paaudzes nostalgija par labajiem Ulmaņlaikiem. Tā jau bija viņa partija. Toties 14. Saeimas vēlēšanās nacionāli noskaņoto Nacionālo apvienību *Visu Latvijai* – “Tēvzemei un Brīvībai / LNNK” atbalstīja tikai 7% Kanadas vēlētajū. Vairākumu ieguva centriski liberālā partija *Jaunā Vienotība*. Var jau būt, ka nacionālie jautājumi vairs nav tik būtiski. Var jau būt, ka sabiedrība ir kļuvusi liberālāka. Var jau būt, ka ASV dzimušais Latvijas premjerministrs un *Jaunās Vienotības* lokomotīve Krišjānis Kariņš ir ieguvis plašu atsaucību. Mans izskaidrojums ir, ka vecā paaudze, kuŗa pārsvarā bijusi konservatīva

un nacionāli noskaņota, tagad ir lielākoties Aizsaulē.

Trimdas iebraucēju paaudzes loma mūsu sabiedrībā ir neatvietoājama – tā bija tiešā saite ar Latviju. Viņa bija tā, kas sūtīja bērnus uz latviešu skolām, noņemtnēm un pasākumiem. Viņa bija tā, kas mudināja saviem bērniem to pašu tālāk darīt ar viņu bērniem, nereti pat sedzot mazbērnu izdevumus. Viņa bija tā, kuŗa mudināja saviem bērniem atjaunot Latvijas pilsonību. Tās paaudzes locekļi bija kūtri Latvijas apmeklētāji pēc neatkarības atjaunošanas. Vēlākos gados, viņu bērni viņus pavadīja uz latviešu sarikojumiem, uz dievkalpojumiem, uz Saeimas vēlēšanu iecirkņiem. Viņiem aizejot, šīs vecāku uzturētās saites tika vājinātas, paātrinot asimilāciju.

Jaunai diasporai vecāku un vecvecāku loma arī ir būtiska. Kad bērni aug, tos ir jāved uz Latviju apciemot senčus un varbūt pavadīt vasaru, baudot Latvijas laukus. Kad bērni ir mazi, ir salīdzinoši vienkārši, jo nav jāreķinās ar skolu un bērnu dažādām nodarbībām.

Būtiska loma ir fiziskam tuvmam. Jo tālāk esi prom, jo mazāk svarīgi kļūst notikumi Latvijā un vajadzība līdzdarboties tās politiskajos procesos, piemēram, vēlēšanās. Dzīvojot Kanadā, apciemot Latviju nav lēts prieks. To jau gadu iepriekš ir jāplāno – kad braukt, kā tur tikt, kur palikt, cik ilgi palikt, ko darīt un cik tas maksās? Bērni bieži devās līdz vecākiem Latvijas apciemoju-

mos. Bērniem uzaugot, uzsākot studijas, iesākot karjeru, apprecoties un izveidojot savas ģimenes, pašiem nu ir jāsedz iespējamo braucienu izdevumi. Līdz ar to braucieni ir retāki. Ikdienas rūpes ir pirmā vietā. Saītes ar Latviju kļūst vājākas. Fiziska attālināšanās notiek arī daudziem pēckaŗa *baby boomers*, kuŗi tagad ieiet pensijas gados. Latvijā ir būts, un viss, šķietami, tur ir redzēts. Ar radiem vai viegli kontaktēties datorā vai ar mobilo, tikties ar *Zoom* vai *Whats App*. Varbūt var padomāt doties uz lielajiem Dziesmu svētkiem 2023. gada vasarā, bet pasaule ir liela un interesanta. Ir citas vietas, kuŗas ir jāapskata, kamēr vien var. Arī viņiem Latvijas apmeklējumi kļūst retāki un saītes vājākas.

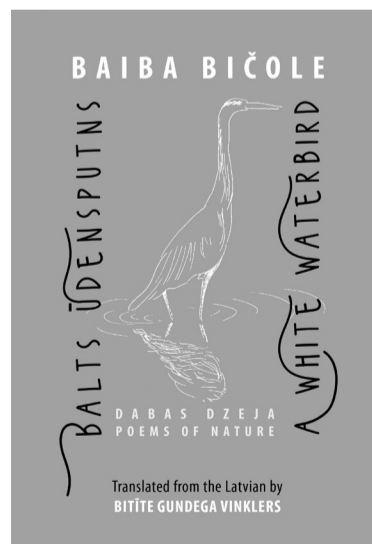
Aina ir pavisam cita, tiem kas dzīvo Eiropā. No Londonas vai Dublinas var iesēsties lētā *Ryan-air* vai *Air Baltic* lidojumā un pēc pāris stundām būt Rīgā. Ja dzīvo Stokholmā, var iekāpt prāmī piektdienas pievakarē un nākamā rītā izgulējies ierasties Rīgā – gatavs koncertam vai kādai jubilejai sestdienas vakarā. Svētdien var atkal doties atpakaļ un būt gatavs ar mazu nokavēšanos ierasties darbā pirmdien.

(Turpinājums sekos)

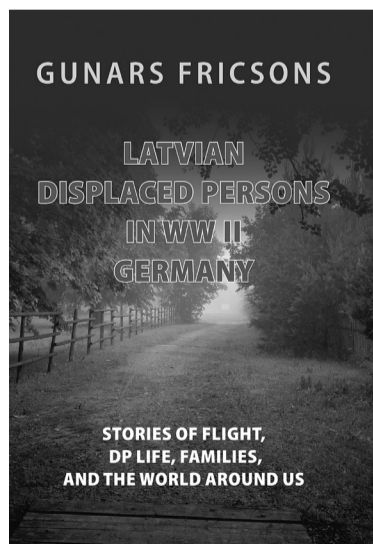
* Viesturs Zariņš ir bijušais Latviešu Nacionālās apvienības Kanadā (LNAK) priekšsēdis un PBLA valdes loceklis, kā arī divu Kanadas latviešu vēstures grāmatu autors un lektors 3x3 noņemtnēs četrās zemēs.

FREE SHIPPING LAIKA GRĀMATAS

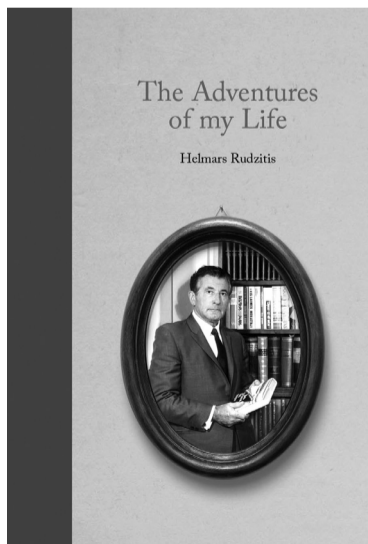
Cenā iekļauti pasta izdevumi no Latvijas

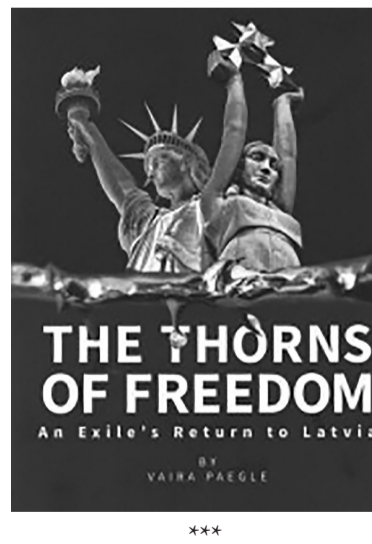
Baiba Bičole. Balts ūdensputns/ White Waterbird – USD 20,-

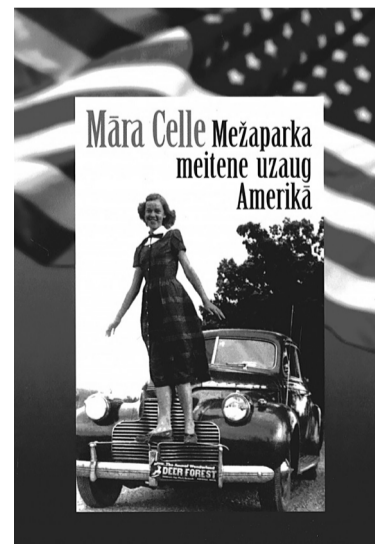
Gunars Fricsons. Latvian Displaced Persons (DPs) in WWII Germany: Stories of Flight, DP life, families, and the world around us – USD 25,-

Helmars Rudzītis. The Adventures of my Life – USD 25,-

Vaira Paegle. The Thorns of Freedom – USD 20,-

Māra Celle. Mežaparka meitene uzaug Amerikā – USD 20,-

Izdevumus Amerikā varat iegādāties, sūtīt čeku Inesei Zaķis:
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

Saeimas priekšsēdētājs apliecināja Latvijas stingru atbalstu Ukrainas dalībai Eiropas Savienībā un NATO.

Sarunā ar Ukrainas prezidentu un ārlietu ministru Smiltēns uzsvēra, ka Krievijai ir jāatbild par pastrādātajiem noziegumiem, lai atjaunotu taisnīgumu un tiesību spēku. "Nav šaubu par Ukrainas uzvaru, taču mūsu uzdevums ir parūpēties, lai tā pienāktu iespējami drīz un prasītu pēc iespējas mazāk upuru. Tādēļ demokratiskās pasaules militārais atbalsts Ukrainai ir izšķiroši svarīgs," pauda Smiltēns. Premjerministrs Šmihāls pauda Latvijai pateicību par izpratni, ka apjomīgs atbalsts Ukrainas rekonstrukcijai ir nepieciešams jau patlaban, negaidot kara beigas. Latvija jau aktīvi iesaistās dzīvojamā fonda atjaunošanas projektos Čerņihivas apgabalā.

Ukrainas valdības vadītājs tāpat uzsvēra, ka nepieciešams saglabāt spiedienu pret Krieviju, pastiprinot sankcijas un turpinot starptautiskās izolācijas politiku. Viņš pateicās Latvijai par stingro nostāju šajā jautājumā.

Uzsākot vizīti, Saeimas delegācija tikās ar Augstākās radas priekšsēdētāju Ruslanu Stefančuku un Saeimas priekšsēdētājs sēžu zālē uzrunāja Ukrainas parlamentu.

Skatis deputātes Grevcovas krimināllietu par melošanu CVK

Otrdien, 17. janvārī, Rīgas pilsetas tiesa Vidzemes priekšpilsētā skatīs Krimināllietu, kurā par nepatiesu ziņu sniegšanu Centrālajai vēlēšanu komisijai (CVK) apsūdzēta 14. Saeimā no partijas "Stabilitātei!" ievēlētā deputāte Glorija Grevcova (*attēlā*).

Grevcovai piemēroti drošības līdzekļi, kuŗi nav saistīti ar brīvības atņemšanu, proti, dzīvesvietas maiņas paziņošana un aizliegums izbraukt no valsts.

Par šāda noziedzīga nodarījuma izdarīšanu var sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu no 15 dienām līdz trim mēnešiem, sabiedrisko darbu no 40 līdz 280 stundām vai naudas sodu līdz 100 Latvijā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā. Kriminālprocesam, kuŗā apsūdzēta valsts amatpersona, kuŗa ieņem atbildīgu stāvokli, saprātīga pabeigšanas termiņa nodrošināšana ir priekšrocība salīdzinājumā ar pārējām lietām.

Neskatoties uz apsūdzību, Grevcova patlaban varēs turpināt pildīt Saeimas deputāta pienākumus. Saeimas Kārtības rullī teikts, ka deputāts, kas notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, uzskatāms par izslēgtu no Saeimas sastāva ar dienu, kad stājas spēkā notiesājošs spriedums. Latvijā ir trīs instanču tiesas.

Kā zināms, pērnā gada 7. oktobrī Valsts policija sāka kriminālprocesu pēc Krimināllikuma 272. panta saistībā ar deputātes iespējami apzināti nepatiesu ziņu sniegšanu CVK. Veicot nepieciešamās kriminālprocesa izmeklēšanas darbības un iegūstot pietiekošu pierādījumu kopumu, 17. oktobrī kriminālprocess paātrinātā kārtībā nodots prokuratūrai kriminālvajāšanas uzsākšanai pret vienu personu.

Pirmstiesas izmeklēšanas laikā noskaidrots, ka Grevcova, būdama 14. Saeimas vēlēšanu deputāte kandidāte, CVK iesniegusi ziņas par sevi, tai skaitā norādot informāciju sadaļā "Darba vieta un ieņemamie amati", kā arī "Izglītība". Šo ziņu sniegto patiesumu sagatavotajos dokumentos persona apliecināja ar savu parakstu, pēc kā parakstītos dokumentus nodeva personai, kuŗa tos 13. jūlijā iesniedza CVK.

Konservatīvo Rīgas domes deputāti izstājas no partijas

Trīs no *Konservatīvo* saraksta ievēlētie Rīgas domes deputāti

noļēmuši izstāties no partijas. *Konservatīvo* rindas noļēmuši pamest Rīgas vicemēre Linda Ozola, kā arī deputāti Jānis Ozols un Dāvis Stalts. Domes deputāti apņēmušies turpināt strādāt līdzšinējā frakcijas sastāvā un darboties domes valdošajā koalīcijā. Ceturtais no *Konservatīvajiem* Rīgas domē ievēlētajiem deputātiem Valters Bergs nav izstājies no partijas, bet jau iepriekš bija paziņojis, ka izstājas no frakcijas.

Konservatīvie, kuŗi veidoja daļu no Rīgas domes valdošās koalīcijas mēra Mārtiņa Staķa (PP) vadībā un kuri pēdējās Saeimas vēlēšanās nespēja pārvārtēt 5% barjeru un palika bez vietas parlamentā, tagad ir palikuši arī bez ietekmes Rīgas domē.

Rīgas mēra padomnieks Aleksis Zoldners informēja ka, Staķa vadītā koalīcija turpinās sadarbīties ar bijušo partijas *Konservatīvie* biedru frakciju. Savukārt *Konservatīvo* priekšsēdētājs Gatis Eglītis sola, ka partija turpinās strādāt, un tajā notiekot liels pārmaiņu process, lai atgūtu plašākas sabiedrības uzticību un veiksmīgi startētu nākamajās vēlēšanās.

Latvijas Televīzija arī turpmāk pārraidīs olimpiskās spēles

Eiropas Raidorganizāciju apvienībai (EBU) un uzņēmumam "Warner Bros. Discovery", noslēdzot līgumu ar Starptautisko Olimpisko komiteju (SOK), Latvijas Televīzija (LTV) ieguvusi tiesības arī turpmāk – no 2026. līdz 2032. gadam – Latvijā pārraidīt olimpiskās spēles. LTV skaidro, ka EBU un "Warner Bros. Discovery" iesniedza kopīgu piedāvājumu SOK izsludinātajā konkursā un ieguva visas mediju tiesības pārraidīt 49 Eiropas valstīs ziemas olimpiskās spēles, kas 2026. gadā risināsies Milānā un Kortinā, vasaras olimpiskās spēles, kas notiks 2028. gadā Losandželosā, ziemas olimpiskās spēles 2030. gadā, kā arī vasaras olimpiskās spēles Brisbenā 2032. gadā.

LTV kā EBU dalīborganizācija varēs pārraidīt olimpisko

spēļu saturu gan LTV1 un LTV7, gan tiešsaistes platformās un sociālajos medijos.

Pēc pašreizējā līguma, kas noslēgts ar "Discovery Communications", LTV pārraidīs arī vasaras olimpiskās spēles 2024. gadā Parīzē.

KULTŪRAS ZIŅAS

Valmierā atklās kultūrtelpu "Akustika"

Trešdien, 18. janvārī, Valmierā, Diakonāta ielā 6, tiks atklāta kultūrtelpa "Akustika", aģentūrai LETA pavēstīja kultūrtelpas pārstāvji.

Minētājā adresē patlaban darbojas restorāns "Akustika", kura interneta mājaslapā norādīts, ka tur "var baudīt maksli, labu ēdienu un viesmīlību".

"Akustikas" jaunā skatuve tiks atklāta ar Daumanta Kalniņa un Kaspara Zemīša uzstāšanos.

"Akustika" mājvietu radusi kādreizējā pasta un telegrāfa ēkā, vienā no neparastākajām vēsturiskajām celtnēm Valmierā. 2021. gadā pirmais etaps tās attīstībā bija mājīgā restorāna izveide, tagad pievienojas arī telpas koncertiem, teātra izrādēm, mākslas izstādēm un semināriem.

Jaunās kultūrtelpas vadītājs Uģis Bormanis norāda, ka kultūrtelpas apmeklētāji nav tikai valmierieši. Līdz šim tika organizēti kamerkoncerti restorāna "Akustika" telpās un vasarā arī pagalmā, tomēr, jūtot pieprasījumu pēc neordināriem kultūras notikumiem, izbūvētas speciāli piemērotas telpas, kurās turpmāk būs iespējams uzņemt līdz 90 kultūras baudītāju vienlaikus.

Latviešu mūzika Parīzē

4. februārī Parīzē, Parīzes Konservatorijas Alfrēda Korto (*École Normale de Musique de Paris, Salle Cortot*) koncertzālē skanēs starptautisko pianistu konkursu laureātes Dzintras Erlihas solokoncerts.

Programmā Friderika Šopēna, Olivjē Mesiāna, Lūcijas Garūtas, Pētera Vaska, Daces Aperānes, Lolitas Ritmanes, Sabīnes Ņezberes klavierdarbi. Koncertu vadīs Laura Stokmane – *Guillopé*. Vairāk skat. www.sallecortot.com

Pianiste Dzintra Erliha ar izcilu vērtējumu absolvējusi Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas maģistrantūru profesora Arņa Zandmaņa klavieru klasē. 2013. gadā ieguvusi mākslas zinātņu doktora gradu par promocijas darbu *Lūcijas Garūtas kameramūzika: biografiskais konteksts, stils un interpretācija*. Kļuvis par laureāti vairākos starptautiskos pianistu konkursos: Balio Dvarionas starptautiskajā pianistu konkursā Lietuvā (1997, diploms), starptautiskajā pianistu konkursā *Roma-1997* Itālijā (1997, 1. vieta); starptautiskajā Ludmilas Ņezkovas-Hasiņas pianistu konkursā Kanādā (1998, 3. vieta), starptautiskajā Nikolaja Rubinšteina pianistu konkursā Francijā (1999, 1. vieta). Studējusi Kanādā pie izcilā latviešu/kanadiešu pianista Ar-

tura Ozoliņa, ko nodrošināja piešķirtā Martas Kundrātes-Tūteres piemiņas fonda stipendija.

Papildinājusi zināšanas starptautiskās pianistu meistarklasēs pie profesoriem Lazara Bermāna, Barija Duglasa (*Barry Douglas*), Viktora Jeresko, Igora Lazko, Filipa Džuzjāno (*Philippe Giusiano*), Birgitas Vollenvēberes (*Birgitta Wollenweber*), Zjū Hjao Mei (*Zhu-Xiao-Mei*), Oļega Mantura, Mūzas Rubackītes, Aldonas Dvarionaites u. c. Koncertējusi Latvijā un pasaulē: ASV, Austrālijā, Brazīlijā, Kanādā, Islandē, Francijā, Somijā, Polijā, Ukrainā un citviet.

Kara anatomija: cilvēka dzīvības vērtība

Izstāde ar šādu nosaukumu atklāta Latvijas Kaŗa mūzejā (Pulvertornī).

Par ķermeņa trauslumu un gara izturību, par sāpēm un cerību, par kaŗa mediķiem un mediķiem kaŗā... Kaŗa postošais raksturs paliek nemainīgs, neatkarīgi no laikmeta vai vietas. Kaŗš iznīcina pilsētas un valstis, attiecības starp tautām, kultūras pieminekļus un apkārtējo vidi. Agri vai vēlū laikmeti dziedē visus šos postījumus, tomēr mūžam neatgriezeniskas paliek kaŗā zaudētās cilvēku dzīvības, sakropļotie ķermeņi un iztukšotās dvēseles.

Pat tumšākajos kaŗa laikos, cilvēka dzīvības vērtību turpina apliecināt medicīnas personāla nerimstošais darbs un cerību dāvājoša pašaizliedzība. Pulvertorņa pagrabstāvā – groteskas protēzes, neparastie medikamenti, ķirurģiskie instrumenti mediķu atmiņstāsti un vēsturiskas fotografijas.

Ziņas apkopojā
SALLIJAS BENFELDE un
LIGITA KOVTUNA

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

Caur šķēršļiem – sniedzot atbalstu Ukrainas armijai

Neliels pienesums kopīgai lietai

Pērnā gada 1. novembrī "Saulkrastu uzņēmēju biedrība" izsludināja projektu "Saulkrastu novads Ukrainai". Projekts veiksmīgi noslēdzās ar lielu atsaucību! Ziedotāju vidū bija gan uzņēmēji, gan privātie ziedotāji no Saulkrastu, Ādažu, Pāvilostas novada un Rīgas. Kā ziedojums uz Ukrainu aizvests transportlīdzeklis *Suzuki Vitara*, auto piekabe, četri jaudīgi ģeneratori, siltās ziemas jakas, ap simt vienību dažādu konservu krājumi, siltas segas, teltis, guļammaisi, paklājiņi, tūristu mugursomas, siltās drēbes, plītiņas, adītās ziemas zeķes, jauni siltie ziemas zābaki, maskēšanās sieti, maskēšanās tērpi, pielāgoti ziemas apstākļiem, virkne citu noderīgu lietu, tajā skaitā saldumi un naudas līdzekļi. Ziedojumi divos piegājienos nogādāti Ukrainas Nacionālās gvardes bataljonam "Svoboda" (atrasnās pie Bachmutas) un Luhanskas 111. teritoriālās aizsardzības bataljonam (atrodas pie Lisičanskas un Severodoneckas). Vienību atrašanās vieta bija aktuāla 25. novembrī.

Savos iespaidos dalās mācītājs **Ivo Pavlovičs**:

"Arī es atsaucos "Saulkrastu uzņēmēju biedrības" aicinājumam un piedāvāju savu palīdzību, nogādājot ziedoto džipu ar mantām līdz Ukrainai. Mans galamērķis bija neliela pilsētiņa Volodimira, 15 km no Polijas – Ukrainas robežas, kurā bija sarunāts satikties ar pārstāvjiem no Ukrainas puses. Atpakaļ bija plānots doties ar latviešu grupu, kas savu ziedojumu jau bija nogādājusi Ukrainā un bija ceļā uz Latviju.

Izbrauc no Saulkrastiem agrā 5. decembra rītā. Kopumā 20 stundās nobraucu apmēram 1000

Ivo Pavlovičs (vidū) ar Ukrainas armijas pārstāvjiem, saņemot džipa atslēgu un ziedojumus no Latvijas

kilometrus. Pa ceļam apstājos vienīgi uz "dabiskām pauzēm" – lai uzpildītu džipu ar benzīnu un sevi ar kafiju un kādu maizīti. Mana pierastā navigācijas programma *Waze* iezīmēja taisnāko maršrutu, kas sākumā priecīgi rādīja, ka ap sešiem – septiņiem vakarā būšu galā.

Pēc vairākām ceļā pavadītām stundām tuvojos Lietuvas robežai un brīnījos, kāpēc uz robežas stāv tik daudz kravas automašīnas ar furgoniem... Joki tādi, ka *Waze* mani atveda nevis pie Lietuvas – Polijas robežas, bet gan pie ...

Lietuvas – Baltkrievijas robežas! Mani ierauga Lietuvas robežsargi, pamana uzrakstu mašīnas logā "*Help to Ukraine*" un saka, ka ar šādu uzrakstu Baltkrievijā nu gan labāk nerādīties, var nokļūt lielās nepatīkšanās. Visi pasmaidām, un dodos atpakaļ, pareizajā virzienā, taču, diemžēl, bija nobraukti apmēram 200 lieki kilometri un ceļā zaudētas vairākas stundas...

Vēlreiz centos iezīmēt *Waze* savu maršrutu caur Poliju, taču tā spītīgi visus maršrutus zīmēja caur Baltkrieviju! Tad izvēlējos

citu navigācijas programmu – *Google maps*, lai mani aizved līdz vietai, kur Lietuva robežojas ar Poliju. Mēģināju piedzīt laiku, braucot mazliet ātrāk, bet finālā, apmēram 300 km pirms galamērķa, džipam parādījās tehnikas problēmas: automašīna kļuva grūti vadāma un kustējās uz priekšu smagi, brīžiem no auto apakšas nāca divainas skaņas. Liku lietā savas zināšanas un saprašanu – apskatīju gultņus, ritošo daļu – viss izskatījās kārtībā. Pulkstenis rādīja jau pusastoņi vakarā. Ko nu iesākt? Poļi runā tikai poliski, un tuvumā nebija neviena servisa. Pārdevēja benzīntankā man iedeva kāda meistara telefona numuru, kuŗš runāja vismaz krieviski. Konsultēšana notika pa telefonu, jo atbraukt klātienē bija dārgi un laikietilpīgi. Pēc mūsu sarunas meistars iedrošināja braukt tālāk, taču pēc kāda laika mašīnas apakšā pievienojās jocīgas skaņas un braukšana kļuva apgrūtināta. Atkal apstājos, apskatījos mašīnu – viss izskatījās kārtībā. Zvanīju uz Latviju uzņēmēju biedrības pārstāvim Artūram un izstāstīju notikušo. Mēs nonācām pie secinājuma, ka vienīgais, ko šajā situācijā varam darīt – lūgt Dievu un braukt! Tad nu turpināju braukt – lūdzoties. Vienā brīdī dzirdu – vairs nekas neskan un nekrakšķ, varēju lēnām braukt tālāk atlikušos kilometrus bez starpgadījumiem. Paldies Dievam!

Uz Polijas – Ukrainas robežas piebraucu divos naktī un tur pavadīju daudzas stundas! Deklarāciju pildīšana, gaidīšana, skaidrošanās ar robežsardzi – tas nu ir atsevišķs stāsts... Pie tam, brīžiem robežkontrolē nebija ne sakaru, ne elektrības, savukārt miega un miesas bads tam visam klāt piešķīra pamatīgu devu neapmierinātības. Atcerējos 90. gados piedzīvoto robežu šķērsošanu... Tagad ir tik labi Eiropā – var šķērsot

robežas bez sarežģījumiem! Viss beidzās labi, un ap plkst. 10.30 jau devos taisnā virzienā uz galamērķi, kur atlika vien nodot ziedojumu.

Iebraucot Volodimiras pilsētiņā, pamanīju, ka nedarbojas satiksmes gaismas, veikali pustumsā, pie veikaliem un mājām darbojas ģeneratori, jo krievi sabombardējuši vietējo infrastruktūru. Sazinājos ar uzņemošo pusi – drīz vien satikos ar atbildīgajām militārajām personām, kas ļoti laipni mani uzņēma un pateicās par ziedojumiem. Kara stāvoklis ukraiņiem nebija šķērslis, lai mani viesmīlīgi pacienātu ar pusdienām nelielajā vietējā restorānā.

Viss notika ātrā tempā, mani aizveda atpakaļ līdz Ukrainas robežai, jo Polijas pusē mani nepacietīgi gaidīja latviešu vīri, kuŗi savu misiju jau bija pabeiguši. Robežai pāri kājām iet nedrīkst. Mans pavadonis, ģērbies militārā apģērbā, piegāja te pie vienas, te pie otras mašīnas, lai palūgtu mani pārvest pāri robežai, bet neviens savā automašīnā negribēja uzņemt... Beidzot viens poļu tālbraucējs piekrita. Polis gatavojas iet uz robežkontroli, paņem mūsu pases, skatos, – savā pasē ieņurca naudas zīmi un smaidot saka: "traģicija" – tāda tradīcija! Tā savulaik mēdza darīt arī pie mums, minētajos 90. gados.

Desmit kilometrus no robežas Polijas pusē satikos ar latviešu vīriem – Viesturu, Māri un Juri, kuŗi arī bija veduši palīdzību ukraiņu armijai. Izrādās, viņi savu kravu bija nogādājuši līdz pašai frontes līnijai, kas atradās vien septiņus kilometrus no pozīcijām, kur notika aktīva kaņadarbība. Puiši laipni uzņēma mani un neko nepārmēta par lielo kavēšanos. Busiņā pasažieru krēsli bija izņemti, lai būtu vieta ziedojumiem. Priekšā sēdēja Māris ar Viesturu, Juris – kravas nodalījumā uz biroja krēsla, bet es turpat uz grīdas iesīgu snavidūnā, savā guļammaisā.

Pierobežā piestājām poļu estūvē, kur baudījām slaveno "kuņģa zupu". Nākamā pietura – Lietuvā. Rīgā iebraucām ap pieciem no rīta. Drīz vien sēdos vilcienā, lai dotos mājup uz Saulkrastiem. Atgriezies ar prieku un gandarījuma sajūtu par manu nelielo pienesumu Ukrainas atbalstam. Mans īsais, piedzīvojumiem un iespaidiem bagātais ceļojums bija devums ne tikai tiem kaņavīriem, kas cīnās par savas zemes brīvību, bet ieguvums pašam, kā arī ikvienam ziedotājam, kas, izrādot līdzjūšanu, bija gatavs atdot daļiņu no sava egosīma, komforta un labklājības, tādējādi kļūstot bagātāks garīgi.

Paldies visiem atbalstītājiem – ar lūgšanām un ar materiālo pienesumu! Paldies ikvienam, kas nodeva ziedojumus arī manās rokās – pārtiku, noderīgas saimniecības lietas, apģērbu. Paldies par naudas līdzekļiem degvielai, paldies izdevniecībai "Laika grāmata", sadarbibā ar kuŗu par grāmatām iegūtā nauda būs noderīga armijas jauniegūtā džipa vajadzībām. Visiem – miļš paldies!"

Latvijas Okupācijas muzejs piedāvā rakstu krājumu "Valoda un vara"

2022. gada nogalē Latvijas Okupācijas muzejā atvēra rakstu krājumu "Valoda un vara. Valoda, valodniecības un kultūrpolitika no 1940. gada", *Dr. phil.* Vinetas Poriņas redakcijā. Krājuma izdošanu kā arī pētniecības procesu finansējis trimdas dzejnieces un valodnieces Valerijas Bērziņas-Baltiņas pieņinas fonds.

Krājumā astoņu valodnieku un vēsturnieku – Dena Dimiņa, Normunda Dzintara, Zitas Pētersones, Vinetas Poriņas, Jāņa Riekstiņa, Pēteris Vanaga, Andreja Veisberga, Jolantas Višņohas – rakstos pētiēts latviešu valodas liktenis okupāciju gados.

- Ideoloģizācija latviešu kā dzimtas valodas mācību līdzekļos un izglītības procesā
- Tulkojuma Staļina varas gados
- Latvijas sovetizācija, latviešu valodas politiskā diskriminācija un lēmumi latviešu valodas stāvokļa stiprināšanai
- Orveliskā jaunruna Polijā padomju varas gados
- Rīgas ielu nosaukumu maiņa vācu un padomju okupācijas laikā
- Varas balss preses valodā vācu un padomju okupācijas laikā

Latvijas Valsts prezidents Egils Levits par rakstu krājumu: "Valodas un varas, valodas un ideoloģijas attiecības Latvijā ir pētiētas

maz. Joprojām saskaramies ar 20. gadsimta totalitāro režīmu atstāto mantojumu cilvēku domāšanā un valodā. Tāpēc ir būtiski izziēt, kā okupācijas varu interesēs – sevišķi gandrīz pusgadsimtu ilgajā padomju okupācijā, kurai lūdzi nāca masveida migrācija un Latvijas pārkrieviskošanas mērķi, – tika pakļauta un ietekmēta latviešu nācija un valoda. Ar Valerijas Bērziņas-Baltiņas pieņinas fonda latviešu valodas pētniecībai atbalstu aizsāktais pētnieciskais darbs un rakstu krājums "Valoda un vara" izgaismo gan nacisma izraisītās parādības latviešu valodā Otrā pasaules kara gados, gan padomju okupācijas perioda brutālo ietekmi uz valodu.

Grāmatu var iegādāties muzejā vai saņemt pa pastu, sazinoties ar Dainu Ozoliņu, *daina.ozolina@okupacijasmuzejs.lv*.

Krājuma cena ir EUR 10

Asinis Bastejkalnā

Ķirurgs Juris Žarinovs, kuŗš operēja nāvīgi ievainoto kinooperātoru Gvido Zvaigzni, intervijā Andrim Kļaviņam

“Jūs, latvieši, paveicāt to, kas tika uzskatīts par neiespējamu”. Šos vārdus mūsu tautai pēc Atmodas un barikādēm veltījis Bostonas Alberta Einšteina institūta profesors Džins Šārps, kas pēta nevardarbīgas pretošanās kustības pasaulē. Ir publicēti neskaitāmi daudz patiesu atmiņu, arī ne tik vēsturiski patiesu ziņu par barikāžu laika notikumiem. Brīžiem šķiet, ka tādas Latvijas Tautas frontes (LTF) vispār nebūtu bijis, citi turpina apgalvot, ka LTF ir komunistu un čekas inspirēta organizācija, lai pārņemtu kontroli pār politiskajiem notikumiem. Kad nu tauta sekoja Ēvalda Valtera aicinājumam no Svētā gara torņa “latvietim pašam art, pašam sēt, pašam savā zemē saimniekam būt”, svešzemnieki centās mums iedvest mazvērtības sajūtu, sak, latvieši paši ne uz ko nav spējīgi. (Vēl šodien interneta komentāros to vien lasām – “valdībai jāklausa Brisele, Amerika, latvieši savu likteni pat barikādēs neizvēlējās paši un tml.”). Rakstīt par šo Latvijas un brīvības mīlestības, un traģisma apvīto laiku nekad nebūs par daudz. Visai populārs ir mīts, ka barikādes ir radušās stihiski, gana jau citplanētiešiem spēlējoties. Patiesībā tās organizēja LTF Valde pēc 1990. gada decembrī izstrādāta plāna “X stundas instrukcija”, kuŗas tapšanā bija pieaicināti arī padomju armijas fortifikāciju latviešu tautības virsnieki, kuŗi bija demobilizējušies no krievu armijas. Vēlreiz profesors Džins Šārps: “Latvijas cīņā par neatkarības atjaunošanu 1990. Un 1991. gadā palīdzēja tas, ka jau iepriekš norisinājās plānošana, kā cilvēki varētu visefektīvāk rīkoties paredzamajā krīzes situācijā. Jūs ne tikai nolēmāt nesadarboties ar politisko vadību, bet dažādām cilvēku grupām ļoti precīzi pateicāt, kā rīkoties konkrētās situācijās. Cik man zināms, šādi norādījumi tautai ir unikāli, pasaulē nekur iepriekš nepieredzēti.”

1991. gada 20. janvārī tika pārtraukts TV “Panorāmas” raidījums ar paziņojumu, ka Rīgas centrā notiek apšaušana. Vai jūs bijāt kādā postenī saskaņā ar “X stundas instrukciju”?

Kas attiecas uz Instrukciju, tās bija organizētās mediķu brigādes Doma baznīcā un citviet. Man bija kārtējā darba dežūra Rīgas 1. slimnīcā. Pēc paziņojuma TV slimnīcā ieradās ķirurgi, kuŗiem dežūra nebija. Es tad biju vēl jauns ārsts un priecājos, ka atbrauca pieredzējuši kolēģi, tostarp nesen Aizsaulē aizgājušais ķirurgs Ojārs Uldis Aleksis, viens no pieredzējušākajiem ārstiem, kuŗš savulaik operēja leģionārus Volhovā, un citi. Ieveda četrus ievainotus, viņu vidū arī Gvido Zvaigzni, kuŗu operēju es. Gvido stāvoklis bija ļoti smags, jo bija skartas aknas, nieres, apakšējā dobjā vēna, kas atrodas

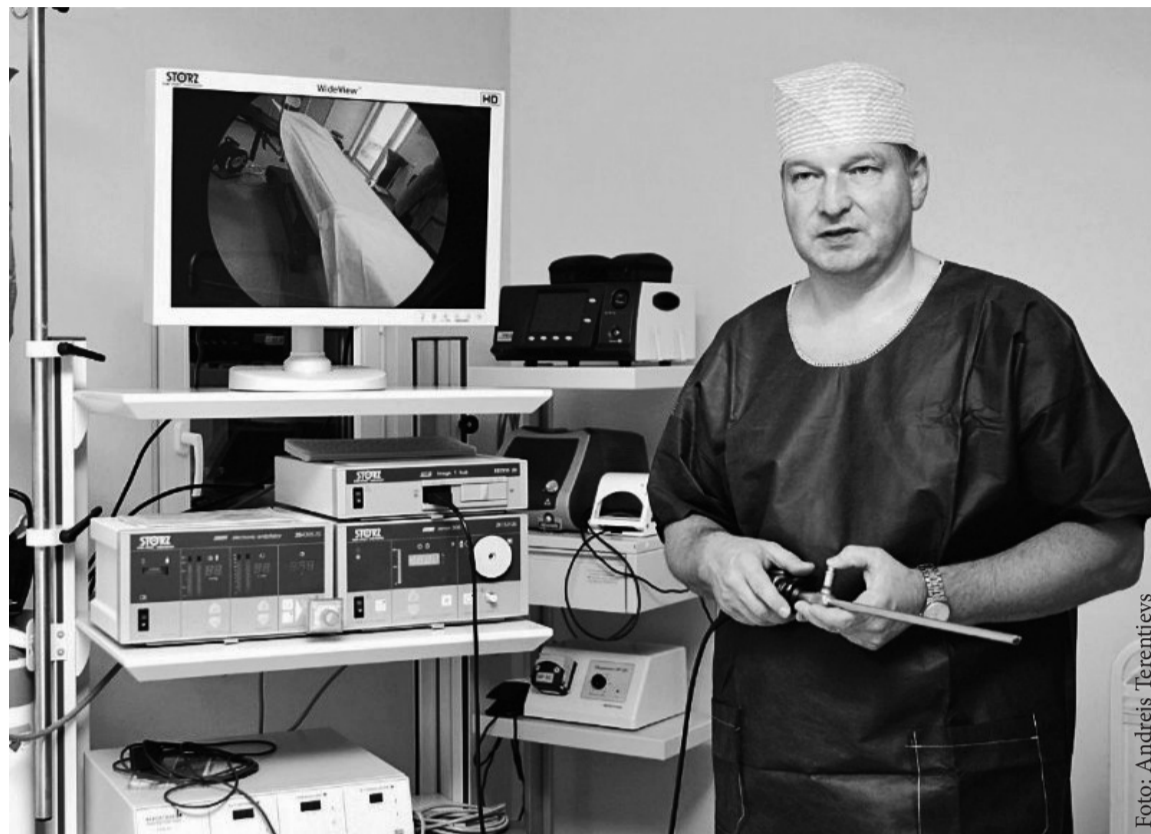

Foto: Andrijs Terentjevs

Juris Žarinovs: “Atskatoties uz Barikāžu laiku, blakus traģiskajiem notikumiem, tas bija caurvīts ar grūti izskaidrojamu romantiku. Diez, vai kādreiz vēl piedzīvosim tādu patriotismu, tādu vienotību! Mēs bijām cīnītāji, un cīņas garu nedrīkst pazaudēt. Tāpēc esmu par obligāto militāro dienestu. Kādā formā, to lai izlemj militārie speciālisti. NATO – tas ir lieliski! Bet sava Tēvu zeme ir jāaizstāv saviem vīriem un dēliem! Paskatāties uz ukraiņiem. Viņi cīnās un mirst par savu Tēvu zemi.”

aiz aknām, tāpēc tai grūti piekļūt, un citi svarīgi orgāni. Gvido bija zaudējis daudz asiņu. Operācija bija sekmīga un sākās cīņa par Gvido dzīvību 16 dienu garumā. Cerības izdzīvot pēc tik lieliem iekšējo orgānu bojājumiem ir mazas, jo sākas komplikācijas.

Vai OMON, vai kāds trešais spēks bija šāvuši ar kara likumos aizliegtajām lodēm ar smaguma centra nobīdi?

To nevar apgalvot, jo lode nebija Gvido ķermenī. Tā bija izlidojusi cauri. Bet arī parasto ložu trajektorijas var mainīt virzienu, atsītoties pret kaulu.

1990. gadā Amerikas latviešu apvienība (ALA) panāca, ka ASV likumdošanas iestādes atzina ALA kā labdarības organizāciju, lai varētu sniegt palīdzību Latvijai, tai skaitā, arī medicīnisko bez Maskavas

starpniecības. Vai kāda aparatūra tika saņemta no ASV?

Modernāko elpošanas stimulešanas aparatūru Gvido glābšanai atveda no Zviedrijas. Iespējams, ka tā bija privāta palīdzība, turklāt, tā bija nepieciešama steidzami un Zviedrija ir tuvāk.

Jūsu versija par šāvējiem Bastejkalnā? Pulkvedis Auseklis Pļaviņš stāstīja, ka Stučkas (tagad – Tērbatas) ielas galā stāvējusi “Volga”. Brīdī pēc šaušanas automašīnā iesēdušies divi vīri platos apmetņos, zem kuŗiem viņš ar militārista acis saskatījis “stroķus”, un aizbraukuši.

Ir minējumi, pat liecības, ka, uzbrūkot Iekšlietu ministrijai, OMON plānos nebija šaut uz cilvēkiem Bastejkalnā. Viņus izprovocēja šāvieni no Vecrīgas puses. Nevar pateikt, kam piederēja stobrs, no kuŗa izlidoja

operatoram liktenīgā lode. Tā varēja būt mērķēta pa videokameras sarkano spuldzīti, vai arī nomaldījusies chaotiskajā apšaudē, jo šāva jau arī miliči – aizstāvoties.

Ja arī Rīgā, līdzīgi kā Viļņā, būtu uzbrukts ar tankiem un sapieru lāpstiņām, mediķi būtu spējuši palīdzēt pāris simt ievainotajiem?

Mums toreiz bija piecas operāciju zāles. Tādā nelaimē jau vestu arī uz citām slimnīcām. Palīgā nāca kolēģi, dažādu tautību ķirurgi. Ja cietušo skaits ir ļoti liels, tad darbojas šķirošanas kārtība, kad medpersonāls šķiro ievainotos pēc ievainojumu smaguma pakāpes – kuŗi jāoperē pirmām kārtām, tad otrā grupa utt.

Kad jūs mācījāties Rīgas Medicīnas institūtā, tajā bija t.s. “kaŗa katedra”, kā visās augstskolās. Paralleli studijām tikāt gatavoti kā kaŗa mediķi, saņemot virsnieka pakāpi. Jautājums Ukrainas kara kontekstā: vai mūsu jaunie ārsti, kas tagad vēl vairāk nekā agrāk, pamatīgi apgūst šauru medicīnas specialitāti, ir gatavi kā kaŗa mediķi doties kaŗā, ja tas būs nepieciešams. Kā Vilis Krasts, izcils dermatologs, stāstīja, ka leģionāru kaujās pie Džūkstes, nebūdamis ķirurgs, lāpījis un amputējis, kamēr kritis no kājām aiz noguruma.

Domāju, ka nepieciešamības gadījumā jebkuŗš ārsts tiktu galā arī ar ievainojumiem, izņemot varbūt, smagākus gadījumus, kur jābūt ķirurga iemaņām. Protams, no infektologa nevar prasīt operēt sarežģītos iekšējo orgānu ievainojuma gadījumus. Mums šodien lielākais ķirurģijas centrs ir Gailezera slimnīcā. Zinu, ka tur, sadarbībā ar Aizsardzības ministriju, notiek mācības. Tiek izmantoti helikopteri, speciālās mašīnas un aprīkojums. Šajā sadarbībā viena no

vadošajām ir Iekšlietu ministrija. Ceru, ka militārpersonas, kā atv. pulkvedis Igors Rajevs, bijušais aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, kuŗi tagad ir politiķi, panāks vēlamo. Jo sevišķi tagad, kad netālu lido lādiņi un mirst cilvēki. Galvenais, lai pie teikšanas būtu profesionāļi, nevis partiju ielikteņi.

Lai kļūtu par diriģentu, ir jābūt absolūtai dzirdei. Vai ķirurgam arī, pārfrazējot, ir jābūt “absolūtai dzirdei”?

Jā, saprotu! Pirmkārt, jāizvēlas profesija, kas patik. Otrkārt, nepārtraukti jāmacās. Rēgulāri jābrauc papildināties, jo ķirurģija strauji attīstās. Kongresi, simpoziji, kolēģu tikšanās klīnikās un tā joprojām. Īpašības? Gudra galva, kas koordinē veiklas rokas. Stipra nervu sistēma un prasme koncentrēties. Diez, vai kāds, kas dzenot naglu sienā, sit sev pa pirkstiem, būs labs ķirurgs.

Jūs ģimenē abi ar sievu esat mediķi. Vai dēlam “likāt dzīt naglu sienā”?

Ne dēls, ne meita neizvēlējās medicīnu. Droši vien, redzot mūsu darbu, pienākumus, dežūras. Nereti bērniem tēvs uzspiež realizēt kādus pašam neizdevušos sapņus. Lai viņi paši izvēlas! Bet – kas attiecas uz dēliem, esmu par obligāto militāro dienestu. Modelis var būt dažāds, bet mums pašiem sava zeme ir jāaizstāv.

Kā tiek galā ar atbildības sajūtu? Bieži vien jūsu rokās ir turpmākā cilvēka veselība, bet pat dzīvība.

Atbildības sajūta sevī ir jāaudzina, sākot jau no pirmajām prakses dienām, strādājot par feldšeri, kārtīgi darot savu darbu. Katram cilvēkam ir jāizvērtē, ko viņš ir spējīgs veikt un kas nav viņa spēkos. Dažam no mūsu politiķiem būtu jāsaprot, ka viņam tajā amatā nav ne spējas, ne prasmes. Nevis – es gribu! Te ir tā atšķirība. Ja kļūdās mediķis, tad bieži vien sekas ir “trīs saujas smilšu”. Ja kļūdās politiķis, tad pie mums pieņemts sacīt – koalīcija vai partija tā lēma, un vainīgā nav.

Vai mājās ar sievu par medicīnu arī runājat?

Nē, tas ir “tabu”. Cenšos atrast citu darbošanās vidi. Ne pārāk sen iestājos Mednieku biedrībā. Saka jau, ka medībās nogalināt ir amorāli, bet medību kopas ir dažādas. Es tur braucu atpūsties, primārais nav medijums.

Atskatoties uz Barikāžu laiku, blakus traģiskajiem notikumiem, tas bija caurvīts ar grūti izskaidrojamu romantiku. Diez, vai kādreiz vēl piedzīvosim tādu patriotismu, tādu vienotību! Mēs bijām cīnītāji, un cīņas garu nedrīkst pazaudēt. Tāpēc esmu par obligāto militāro dienestu. Kādā formā, to lai izlemj militārie speciālisti. NATO – tas ir lieliski! Bet sava Tēvu zeme ir jāaizstāv saviem vīriem un dēliem! Paskatāties uz ukraiņiem. Viņi cīnās un mirst par savu Tēvu zemi.

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

Dziedātājputniņš būrītī – koloratūrsoprāns Elfrīda Pakule

Aizvadītā gada nogalē lūkojoties uz jubilāru sarakstu, nācās konstatēt, ka bez ievēribas pagājuši izcilās latviešu dziedones, koloratūrsoprāna Elfrīdas Pakules 110. šūpuļsvētki, atzīmēti vien ar stundu gaŗu atceri Latvijas radio kanālā *Klasika*. Ierakstu, par laimi, šādai pārraidei vairāk nekā pietiekami, taču tie, saprotams, nespēj atainot Pakules balsu burvību, kas valdzināja vairāk nekā gadsimta ceturksni, sākot ar 20. gs. 30. gadu beigām. Saprotams, viņas daiļradi grūti aprakstīt objektīvi – ar “Kremļa lakstīgalas” titulu apveltītā soliste bija bez vainas vainīgā: ja ne liktenīgā došanās uz konkursu Maskavā dažas dienas pirms Otrā pasaules kara sākuma, varbūt Elfrīda Pakule būtu varējusi turpināt savu spilgtu ceļu mākslā kaut kur brīvajā pasaulē. Tie, protams, ir minējumi, iepretim faktam, ka apbrīnojama balsis īpašniece, dziedot padomju republiku savienības pilsetās, savās koncertprogrammās allaž iekļāva latviešu skaņražu sacerējumus un tautasdziesmas.

“Vakar populārā koncertā Dzināros uzstājās soliste Elfrīda Pakule, atskaņojot vairākus koloratūrbalsij atbilstošus dziedājumus. Pirmā iepazīšanās ar šo jauno mākslinieci – klausoties viņu radio pārraidījumā – bija jo interesanta un liecināja, ka daba dziedoni apveltījusi ar jauku, lokanu, augstu balsi, kas arī jau rūpīgi skolota, tehniski vingra, kustīga. Jāsaka pat, ka Pakules vokālitate, cik tā izpaužas vakarējā koncertā, varbūt līdzēs zināmā mērā atrisināt sasāpējušo koloratūrsoprāna jautājumu. Balss, kas viegli sniedz līdz pat augstākajām galotnēm, kas arī tembrāli pievilcīga un jau droši pārvar dažādas tehniskas grūtības (veikli, tīri stakati, glīti treļļi, it līdzens pasāžu plūdums), var noderēt operu skatuvei, ir koncertu estrādei,” rakstīja Jānis Zālītis laikrakstā *Jaunākās ziņas* 1938. gada 11. augustā, kad pēc astoņiem rūpīga darba gadiem profesors Pauls Sakss ļāva savai audzēknei stāties koncertpublikas priekšā. Pēc pirmajiem koncertiem dziedātāja studijas nepārtrauca, drīz vien sekoja debija uz operkatuves Nakts kaŗa-

lienes tēlā Mocarta operā *Burvju flauta* – brīnišķīgs notikums jaunajai dāmai, kuŗas pirmā skatuve bija muca pagalmā.

Neatlaidīgais raksturs, čaklums un darba spējas bija mantotas no tēva – gulbenieša, māldermeistara Jāņa Pakuļa un mātes Annas, dzimušas Vidrižu pusē. Tajā pašā Rīgas namā dzīvoja arī Jāņa māsa, kas kļuva par čaklām auklēm 1912. gada 2. jūnijā dzimušajai meitenītei. Viņai tika dots nesen mirušā brālīša Alfrēda vārda variants – Elfrīda. Pašai dziedātājai gan labāk patīcis, ka viņu uzrunā – Elfrīde, bet tuvinieki meiteni iesauca par Buciju. No četrām tēvamāsām tikai Marija bija aizņemta ar savu bērnu audzināšanu, divas – Šarlote un Jūle – palika vecmeitās, Lizai bērnu nebija – tad nu visa mīlestība un rūpes tika atdotas Elfrīdai, meitenes izglītībai un nākotnei. Arī tad, kad Jāni, kaŗam sākoties, iesauca armijā, atbalstu allaž sniedza tantes, kas arīdzan mīlēja mūziku tāpat kā Elfrīdas tēvs, liels dziedātājs, kuŗa skaņo balsi labi pazina kaimiņi. Meitene mazāk spēlējās ar lellēm, jo mīlākās bija ar dziedāšanu un dejošanu saistītas rotaļas.

Astoņu gadu vecumā bija jāpošas uz skolu – Tailovas ģimnāziju, taču ar tur pieejamo mūzikālo audzināšanu ģimenei likās par maz. Elfrīda privāti apguva klavier spēli, mājās labprāt dziedāja, pati sevi pavadot ar klavierēm. Kad Rīgā 1925. gadā ieradās pazīstamais zviedru pianists Mellerstens, viena no tantēm nolēma uzzināt viņa domas par krustmeitas talantu, taču Elfrīdas klavier spēle mūziķim nešķita daudz sološa. Kad nejausa lietugāze aizkavēja projām došanos, krustmāte ierosināja paklausīties, kā meitene dzied. Pēc Violetas ārijas no operas *Traviata* Mellerstens, pārsteigts par dzirdēto, apgalvoja, ka dienās meitene noteikti kļūs par dziedātāju, un piekrita pasniegt dažas klavierstundas.

Tēvamāsas gāja uz teātra un operas izrādēm un meiteni ņēma līdz. Uz pirmo simfoniskās mūzikas koncertu Elfrīdu aizvedis tantes vīrs Kārlis Štrenks, ievērojams ķīmiķis, kas labi pazina

Elfrīda Pakule (Margarēta) un Aleksandrs Daškova (Mefistofelis) operā *Fausts*

mūziku, prata 16 valodas un mudināja radinieci izkopt mūzikālo talantu. Atkal jau ģimenes locekļu rūpju iespaidā, Pakule apguva vingrošanu, plastiku, svešvalodas, vienlaikus tika audzināta klusa, kautrīga, un pirmajās desmitgādēs vienīgās draudzenes bija tēvamāsas, kas nelaida garām iespēju Elfrīdu aplaimot ar skaistu kleitu.

Pēc vidusskolas radās jautājums – ko darīt tālāk? Māte loloja sapni, ka meita kļūs par ārsti, taču, iespējams, atkal jau tēvamāsa noorganizēja tikšanos ar konservatorijas profesoru, slavenu tenoru Paulu Saksu, lai uzklausītu spriedumu par Elfrīdas vokālajiem dotumiem. Sakss piekrita

kļūt par jaunietales pedagogu ar stingriem noteikumiem – rūpīgs, neatlaidīgs darbs, izstrādājot elpas plūdumu, dziedājuma dabiskumu un plašumu, iepazīstot pasaules mūzikas literatūru. Dziedonis savus audzēkņus mudināja klausīties pēc iespējas daudz operizraŗu, koncertu, nešķirojot, vai tie ir labi, vai slikti, jo ir jāredz un jādzird viss, lai no tā mācītos. Profesors skubināja lasīt grāmatas, apmeklēt izstādes, veidojot pienācīgu kultūras bagāžu. Toties noliedza mācīšanos no skaņuplatēm, jo tādējādi tiktu aizkavēta katra dziedoņa balss individuālitate attīstība. Divus gadus Elfrīda dziedāja tikai gammas, pēc tam tika atļauts iestudēt Franča Šūberta dziesmas, analizējot un līdz galam izprotot tekstu. Līdzās studijām Pakule palīdzēja tēvamāsām viņu aizkaru veikalā, dažreiz brauca pasūtīnāt precis uz ārzemēm. Reiz Berlīnē Elfrīda iegriezās kādā koncertbirojā, lai uzklausītu ārzemju speciālistu domas par savu balsi un vokālo skolu, un guva izcilas atsauksmes. Latvietei pat ieteica sagatavot Violetas partiju un debitēt Belīnes opereteātrī, taču debitantei pašai būtu jāgādā skatuves kostīms un jāiestudē loma, kas, protams, tobrīd vēl nebija pa spēkam.

Ievērodams, ka Elfrīdas balss sniedzas neparasti augstu, Pauls Sakss konstatēja, ka audzina jaunu koloratūrsoprānu. Šādas balsis bija un ir liels retums, arī tāpēc Sakss uzstāja, ka Pakulei jāatturas no aktīvas koncertdarbības, vien ļāva piedalīties nedaudzos

koncertos provincē, kur par solistes koncertmeistaru visbiežāk kļuva Arvids Žilinskis, tobrīd jauns pianists un daudzsološs komponists. Viņa liriskās dziesmas kopš 30. gadu otrās puses ienāca Elfrīdas Pakules repertuārā, vienlaikus mūzikas mīļotāju aprindās paklida runas, ka profesors Sakss gatavo mūzikas cienītājiem lielu pārsteigumu.

Lielā debija notika radiofonā 1938. gada 3. maijā, un, pēc toreizējās tradīcijas, dziedonei pašai bija jāsaģādā notis simfoniskā orķestra mūziķiem. Diriģenta Arvida Pārūpa vadībā Elfrīda sekmiģi nodziedāja vairākas operu ārijas, dažus valšus, un arī tad, kad tovaras Dzināros uz viņu lūkojās jau tūkstošiem acu pāru, Pakule apbūra publiku un kritiķus ar balsu tembru un spīdošo vokālo tehniku. Rudenī tika sagatavots solokonzerts Melngalvju namā kopā ar Jāni Suhovu, labāko koncertmeistaru tolaik Rīgā, un zāle tādu klausītāju pieplūdumu, pēc aculiecinieku vārdiem, vēl nebija piedzīvojusi.

Elfrīda Pakule kļuva par 1938. gada Latvijas mūzikālo sensāciju, turpmāk arvien biežāk uzstājās radioraidījumos un koncertos, debitēja uz operas skatuves. “Mākslas dēļ no daudz kā vajag atteikties – no saldējuma, balles... Kad saprast, ka no dzīves vajag ne tikai ņemt, bet arī tai dot? Neesmu dziļi un parasti izjutusi bērnbū bērnbū, arī jaunību maz, vairāk darbā, ko iemīlēju. Bet varbūt arī tā ir mana jaunība, ko atdevu dzīvei mākslā?” dziedātāja sacīja 60. jubilejai veltītā intervijā.

Pirmajā padomju okupācijas gadā Pakule turējās pie liriska, valša žanrā balstītā repertuāra, uzstājās kopīgos koncertos ar Artūru Priednieku-Kavaru. Notika veseli pieci Johana Štrausa un Franča Lehāra mūzikai veltīti koncerti ar stāvgrūdām pilnām zālēm. Radošo darbību dziedātāja saistīja arī ar operu, radio, notika koncertizbraukumi, kuŗos skanēja operu ārijas un latviešu tautasdziesmas. Helmara Rudziŗa fabrikas *Bellaccord Electro* skaņuplatē iemūzināta daina *Es meitīna kā rozīte* Pakules snieģumā, 30. gados Elfrīda ar Teodora Vēja vadīto orķestri ieskaņoja arī vairākus valšus, tostarp Johana Štrausa *Pie zilās Donavas*, Adeles dziesmu no operetes *Sikspārnīs*, pāris operu āriju.

1941. gada jūnijā Maskavā tika sarīkots Vissavienības estrādes mākslinieku konkurss, kur bija jāpiedalās arī Latvijas pārstāvjiem – turp no Rīgas 22. jūnijā ritā devās jaunie dziedoņi Leonīds Zahodņiks, Aleksandrs Daškova un Elfrīda Pakule. Nākamajā dienā sākās Otrā pasaules kaŗš, konkurss, protams, nenotika, bet atpakaļceļš uz dzimteni bija slēģts. Dziedātājus aizsūtīja tālāk no frontes līnijas, uz Ivanovas pilsetu, iesaistīja koncertdzīvē, jo arī skarajos kaŗa apstākļos visiem – civiliedzīvotājiem un kareivjiem – bija nepieciešama mūzika kā mierinājums, kā zāles.

(Turpinājums 15. lpp.)

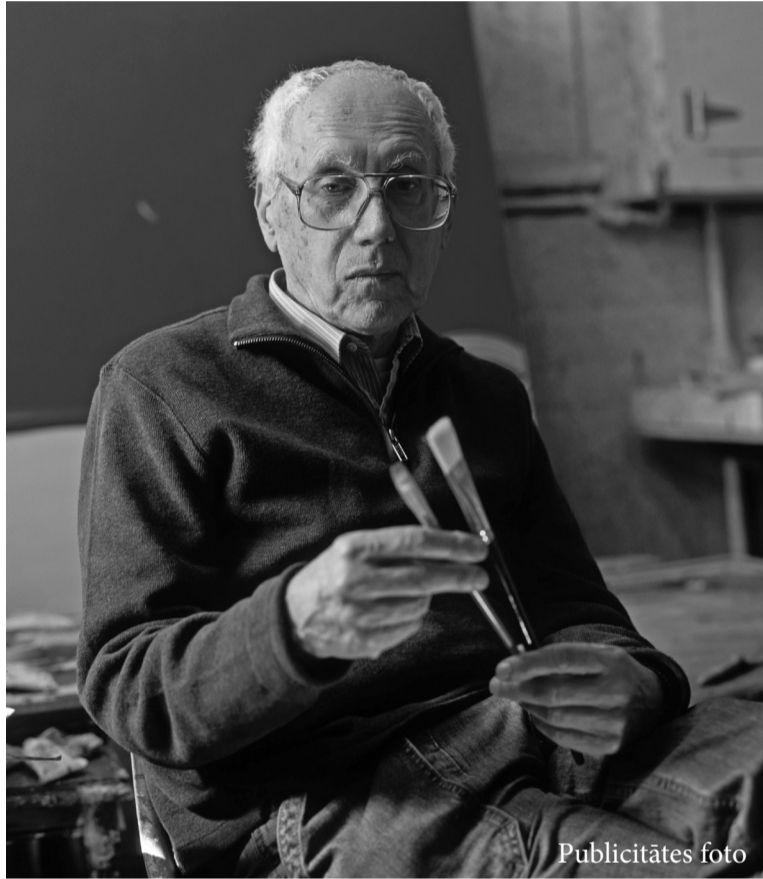
Elfrīda Pakule, Leonīds Vigners un Nacionālais Simfoniskais orķestris. Aizv. gs. 40. gadi

Pošoties mākslinieka nozīmīgajai jubilejai – sācies projekts “Staprāns100”

Raimonds Staprāns dzimis Latvijā, gleznotājs un rakstnieks, Otrā pasaules kara laikā devās bēgļu gaitās uz Vāciju un vēlāk izceļoja uz ASV. Vašingtonas Universitātē apguvis glezniecību un dramaturģiju, 1950. gadā sarīkoja savu pirmo personalizistādi. Mākslinieks dzīves gaitā kļuvis par liecinieku būtiskiem vēstures notikumiem un veidojis mākslinieciski augstvērtīgus darbus, vārdos un krāsu triepienos fiksējot viena laikmeta no-

skaņojumu. Lielāko mūža daļu Raimonds Staprāns aizvadījis Sanfrancisko, Kalifornijā, un paralēli glezniecībai turpinājis nodarboties ar lugu rakstīšanu – sākumā angļu valodā, vēlāk arī latviski. Lugās mākslinieks pārsvarā pievēršas Latvijas vēsturē izšķiroši svarīgiem notikumiem, un 1998. gadā Latvijā tika izdots viņa lugu krājums “Četras dienas jūnijā un citas lugas”.

1972. gadā Rīgā tika sarīkota pirmā Raimonda Staprāna per-

Publicitātes foto

Publicitātes foto

Kopā ar režisoru Pēteri Krilovu

sonālizstāde, kuŗa tika slēgta jau nākamajā dienā, par iemeslu minot bīstami dekadentisko Rietumu ietekmi, kas strāvojoit no viņa gleznām. Pēc neatkarības atgūšanas Latvijā sarīkotas trīs viņa personalizistādes. Mākslas baudītāji Latvijā ar Raimonda Staprāna daiļradi plašāk iepazīnās 2006. gadā, kad Latvijas Nacionālajā Mākslas muzejā notika līdz šim plašākā meistara daiļrades izstāde dzimtenē.

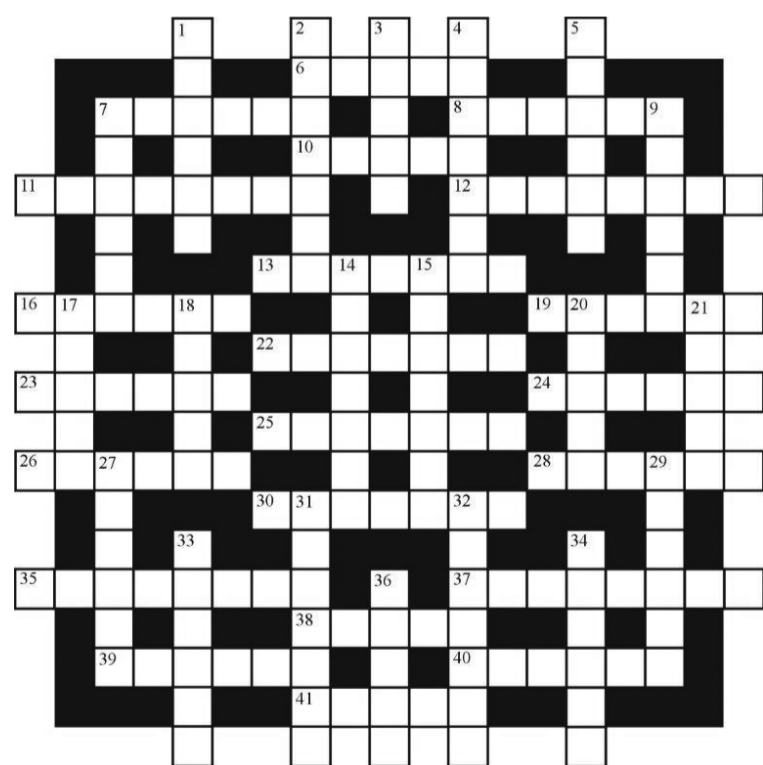
Raimonda Staprāna glezniecības stils tiek raksturots kā abstraktais realisms jeb, kā to nodēvējis mākslinieka pētnieks Pols Karlstrēms, – reālistiskā abstrakcija. Mākslinieks pats uzskata, ka starp realismu un abstrakcionismu ir plaša pelēkā

“Sunshine boats both departing”, Raimonds Staprāns (1995)

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Horizontāli: 6. Vieta starp apģērbiem un krūtīm. 7. Mugurkaula deformācija. 8. Svārstīgs, nestabils. 10. Gaujas pieteka. 11. Kaltēti, neraudzētas mīklas izstrādājumi. 12. Rožu dzimtas daudzgadīgs lakstaugs. 13. Stumbra sukulents. 16. Augēdāji kukaiņi. 19. Presēt. 22. Virieša vārds (jūnijā). 23. Grišļu dzimtas augs.

24. Šauras auduma sloksnes. 25. Liliju dzimtas garšaugi. 26. Zivs skeleta kauli. 28. Lokveida pārsegumi. 30. Ļoti mazs gabals. 35. Saulgozis. 37. Krustziežu dzimtas lopbarības augi. 38. Vārga, nevarīga. 39. Šķidrie audi. 40. Ļoti spožs meteors. 41. Gaismas trūkums.

Vertikāli: 1. Garšviela. 2. Kon-

ditorejas izstrādājums. 3. Sagriezti, izžāvēti kokosriekstu kodoli. 4. Labības kulšanas paliekas. 5. Tīri, skaidri. 7. Latviešu tautas mūzikas instrumenti. 9. Pilsēta Kurzemē. 14. Pēkšņa, patvaļīga, sāpīga muskuļu saraušanās. 15. Medicīnas speciālists. 17. Staltradzis. 18. Mundra, moža. 20. Uz kokiem parazitējoša sēne. 21. Veģetācijas tips. 27. Daudzgadīgs tropu, subtropu augs ar garenām, gaļīgām lapām, kuru sulu lieto ārstniecībā. 29. Ziedkopas. 31. Sausis auglis. 32. Dzīvojamās telpas. 33. Tonizējošs dzēriens. 34. Dzīvībai bīstama. 36. Aizdusa.

Krustvārdu mīklas nr. 2 atrisinājums.

Horizontāli: 3. Raudene. 8. Laucis. 10. Selēns. 12. Spars. 14. Žoklis. 15. Acenes. 16. Karūsas. 19. Liekas. 21. Pitons. 22. Zāles. 23. Pinne. 29. Madona. 30. Skaras. 31. Salakas. 32. Trusis. 34. Šipols. 35. Irbes. 37. Atvase. 38. Vīksna. 39. Pastēte.

Vertikāli: 1. Marss. 2. Anīss. 4. Šarlaks. 5. Acis. 6. Elpa. 7. Insekti. 9. Parūka. 11. Koris. 13. Delna. 17. Alveola. 18. Aptieka. 20. Stāja. 21. Punšs. 24. Taurs. 25. Korsete. 26. Skalbe. 27. Tampons. 28. Kauls. 33. Skat! 34. Suka. 35. Ievas. 36. Svēte.

zona un viņš ir viens no tiem māksliniekiem, kas tajā maldās. R. Staprāna darbiem raksturīgs kompozīcijas spriegums un tieksme uz vienkāršību, spilgtas krāsas un krāsu kontrasti. Par mākslinieka glezniecības vizītkarti kļuvusi īpaši Kalifornijas gaisma. Raimonds Staprāns sarīkojis vairāk nekā 60 personalizistādes un piedalījies neskaitāmās grupu izstādēs visā pasaulē. Viņa darbi redzami muzejos Sanfrancisko, Losandželosā, Portlandē, Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā un privātajās kolekcijās.

2026. gadā svinēsim pasaulslavenā latviešu gleznotāja un dramaturga Raimonda Staprāna 100 gadu jubileju. Projekta “Staprāns 100” programma ir veidota kā procesu un pasākumu kopums laika periodā no 2021. gada līdz 2026. gadam. Projekts norisināsies kā plaša saistītu notikumu programma, iekļaujot tajā performances, mākslas darbu izstādes, teātra iestudējumus, diskusijas, radošās darbnīcas un mākslas filmas tapšanu. Projekta īstenotājs – fonds “Mākslai vajag telpu” vēlas pirmām kārtām uzsvērt Raimonda Staprāna kā latviešu mākslinieka joprojām ciešo saikni ar Latviju, kā arī iedrošināt jaunos māksliniekus gūt zināšanas un pieredzi ārpus valsts robežām, vienlaikus ar savu radošo darbu turpināt būt daļai no Latvijas un nest tās

vārdu pasaulē.

6. janvārī Rīgā, Dailes teātri pirmizrādi piedzīvoja režisora Toma Treiņa jauniestudējums, dokumentāls detektīvs “Kur pazuda valsts?” – pirmais mākslas notikums projekta ietvaros.

2023. gada oktobrī būs pirmizrāde režisora Pētera Krilova filmai “Sarkanais šķūnis”. Pētera Krilova redzējumā Latvija ir kā sievietē, ar kuŗu viņš visa mūža gaŗumā risina personiskās attiecības. Un tieši to pašu dara mākslinieks Raimonds Staprāns – savās gleznās un lugās, kuŗās viņš atkārtoti atgriežas pie pagrieziena jeb mezgla punktiem Latvijas vēsturē.

Līdztekus ar filmu plānots izdot Raimonda Staprāna memuārus divos sējumos. Pirmā daļa veltīta atmiņām par laiku līdz emigrācijai, otrā Raimonds Staprāns savā asprātīgajā manierē ļausies stāstiem par savu dzīves ceļu ASV.

2026. gadā – Raimonda Staprāna 100 gadu jubilejas gadā, personalizistāde Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā.

Tā būs līdz šim vērienīgākā mākslinieka darbu retrospekcija, kuŗu pavadīs plaša paralēla programma – dažādas sarunas un diskusijas, filmu seansi, radošās darbnīcas utt.

Šī gada Cēsu Mākslas festivāla ietvaros arī plānota Raimonda Staprāna gleznu izstāde.

SPORTS

Visu zvaigžņu spēles balsojuma līderi nemainās, bet Porziņģis nespēj ielauzties savas pozīcijas top 10

// FOTO: Reuters Scanpix

Losandželosas "Lakers" spēlētājs Lebrons Džeimss un Bruklīnas "Nets" pārstāvis Keivins Durents atrodas Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) 2023. gada Visu zvaigžņu spēles līdzjutēju balsojuma vadībā arī pēc ceturtdien paziņotajiem starprezultātiem, kamēr Kristapam Porziņģim nav izdevies iekļūt starp desmit populārākajiem Austrumu konferences garajiem spēlētājiem. Džeimss ar 4 825 229 balsīm ir pirmais Rietumu konferencē garo spēlētāju vērtējumā, bet Durents šādu atzinību ar 4 509 238 balsīm izpelnījies Austrumu konferencē. Džeimss apsteidz Denveras "Nuggets" spēlētāju Nikolu Jokiču, kurš sakrājis 3 441 893 balsis, bet trešais ar 2 950 563 balsīm ir Džeimsa komandas biedrs Entonijus Deiviss. Ceturtais vietas turētājs Ņūorleānas "Pelicans" spēlētājs Zaionu Viljamsonu un Deivisu šķir 94 442 balsis. Durenta tuvākais sekotājs ar 4 467 306 balsīm ir Milvoki "Bucks" spēlētājs Jannis Adetokunbo, bet uz trešo vietu pakāpies Džeisons Teitams no Bostonas "Celtics", kurš iekrājis 3 281 124 balsis un par 32 391 balsi pārspēj Džoelu Embīdu no Filadelfijas "76ers". Porziņģa komandas biedrs Vašingtonas "Wizards" vienībā Kails Kuzma ar 358 912 balsīm ir septītais. Aizsargu pozīcijās Rietumos labākais ar 3 901 808 balsīm ir ligas čempions Stefens Karijs no Goldensteitas "Warriors". Viņš apsteidz Dāvja Bertāna komandas biedru Dalasas "Mavericks" vienībā Luku Dončiču, kurš sakrājis 3 649 647. Austrumu konferencē aizsargu vērtējumā vadībā ar 3 024 833 balsīm ir Durenta komandas biedrs Kairijs Ērvings, kuram ar 2 725 558 balsīm seko Donovan Mičels no Klīvlendas "Cavaliers". NBA vēsturē 72. Visu zvaigžņu spēle norisināsies 19. februārī Soltleiksitijā.

Iepriekšējā sezonā Latvijas

basketbolisti Zvaigžņu spēlē un tās programmā iekļautajos konkursos nepiedalījās, bet aizpērn Čikāgā tālmetienu konkursā latvietis Dāvis Bertāns izcīnīja trešo vietu.

Porziņģis "ugūņo" pirmajā puslaikā

Latviešu zvaigzne Kristaps Porziņģis pirmdien iemeta 32 punktus Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) mačā, taču Vašingtonas "Wizards" piedzivoja zaudējumu. "Wizards" savu skatītāju priekšā ar 118:127 (33:35, 31:34, 29:24, 25:34) piekāpās šī brīža ligas čempionei Goldensteitas "Warriors". Vašingtonai šis bija piektais zaudējums pēdējo sešu spēļu laikā. Porziņģis 30 gūto punktu robežu sasniegda septīto reizi šosezon. Viņš pirmdien laukumā pavadīja 36:39 minūtes, kuru laikā guva 32 punktus ar 15 metieniem no spēles, turklāt 25 punktus viņš iemeta jau pirmajā puslaikā. Latvietis grozā raidīja sešus (6/8) divpunktu metienus, trīs (3/7) tālmetienus un 11 (11/12) soda metienus. Vēl Porziņģa kontā piecas atlekušās bumbas, trīs rezultatīvas piespēles, viena pārtverta bumba, divi bloķēti metieni, viena kļūda un trīs piezīmes. Kamēr latvietis atradās laukumā, "Wizards" ielaida par 17 punktiem vairāk nekā iemeta. Latvijas basketbolists bija rezultatīvākais "Wizards" basketbolists. 17 punktus un desmit rezultatīvas piespēles pievienoja Monte Moriss, kamēr pa 16 punktiem sameta Rui Hačimura un Kails Kuzma, kuram arī 11 atlekušās bumbas.

Bertāna "Mavericks" divu pagarinājumu cīņā pārspēj "Lakers"

Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) vienība Dalasas "Mavericks" ceturtdien, pateicoties Lukas Dončiča "triple-double", otrajā pagarinājumā izcīnīja panākumu, kamēr Latvijas basketbolists Dāvis Bertāns uzvarētāju rindās palika bez punktiem. "Mavericks" izbraukumā ar rezultātu 119:115 (36:22, 23:26, 23:28, 19:25, 7:7, 11:7) pārspēja Losandželosas "Lakers". Latvijas basketbolists laukumā bija sešas minūtes un 48 sekundes, kuru laikā izpildīja vienu neprecīzu tālmetienu, pieļāva vienu kļūdu un sakrāja +/- rādītāju -8. Sešas sekundes līdz pamatlaika beigām Dončičs realizēja tālmetienu un panāca neizšķirtu 101:101. "Lakers" vēl bija iespēja izraut uzvaru un

pēdējo metienu izpildīja Trojs Brauns, taču tas nebija precīzs. Pirmajā pagarinājumā komandas spēlēja piesardzīgi, taču mazāk nekā minūti līdz tā beigām "Mavericks" atkal izdevās izlīdzināt rezultātu, pateicoties Dončiča trīs punktu metienam (108:108), kam sekoja tikai neprecīzi metieni. Tikmēr otrajā pagarinājumā Dalasas komandas uzvaru nokārtoja Spensers Dinvidijs, kurš guva sešus no 11 "Mavericks" punktiem. Dončičs izcēlās ar 35 punktiem, 14 atlekušajām bumbām un 13 rezultatīvām piespēlēm, kamēr 24 punktus, 14 bumbas zem groziem un piecus bloķētus metienus pievienoja Kristians Vuds, bet 22 punktus guva Tims Hārdvejs.

Jauns basketbola talants

Basketbola lietpratēji atzīst, ka gulbenietis Adrians Andževs ir viens no pēdējo gadu talantīgākajiem jaunajiem spēlētājiem, kurš apveltīts ar piespēli, caurgājieni un metienu izjūti. Vienlaikus Adrians izceļas ar darba mīlestību treniņos un centību, konkurējot ar ne mazāk talantīgiem puīšiem Madrides "Real" basketbola akadēmijā. Viņam nākamajā mēnesī nospēlēs tikai sešpadsmit, tāpēc līdz lielo vīru cīņām vēl tāls ceļš ejams.

Miljonu vērtais Raimonds Krollis

// FOTO: Sanita Ieva Sparāne (Latvijas Futbola federācija)

Latvijas futbola izlases uzbrucējs Raimonds Krollis varētu papildināt Itālijas A sērijas komandas "Spezia" rindas. 21 gadu vecā Krolla pārstāvētā "Valmiera" par darījumu varētu saņemt 900 000 euro, plus vēl 600 000 par bonusiem, kā arī 10% no tālākās futbolista pārdošanas summas. Spēcijas komanda ar 15 punktiem 17 spēlēs ieņem 17. vietu 20 klubu konkurencē un sezonas otrajā pusē tai jācīnās par vietas saglabāšanu A sērijā. Iepriekšējā sezonā Krollis Latvijas futbola virslīgā 34 spēlēs guva 24 vārtus un piecas reizes rezultatīvi piespēlēja, ligas labāko vārtu guvēju sarakstā ieņemot pirmo vietu un palīdzot "Valmierai" izcīnīt vēs-

turē pirmo čempiontitulu. Par sniegumu 2022.gadā Krollis saņēma četras balvas Latvijas Futbola federācijas (LFF) laureātu vakarā. Viņš trešo reizi pēc kārtas tika atzīts par jaunatnes labāko futbolistu, bet otro reizi pēc kārtas - par virslīgas sezonas labāko uzbrucēju. Tāpat viņam tika arī Latvijas virslīgas sezonas labākā spēlētāja un labākā vārtu guvēja balvas.

RVS/LU apstādina Taltech/Tradehouse uzvaras gājieni

// FOTO: AP/Scanpix/LETA Katrīna Paula Krustkalne (no labās)

RVS/LU dāmas šajā nedēļas nogalē Optibet Baltijas līgā aizvadīja divas svarīgas spēles pret komandām no Igaunijas Taltech/Tradehouse un Audentes SG/NK. Abās spēlēs gūta uzvara ar 3:0. Kāre uzvarēt spēlēt pret šobrīd turnīra tabulā 1.vietā esošo Taltech/Tradehouse vienību, kas šajā sezonā līdz šim bija guvušas tikai un vienīgi uzvaras. bija ļoti liela. RVS/LU spēlētājas šajā spēlē rādīja pārliecinošu sniegumu visos spēles elementos, tomēr vairāk jāizceļ bloks, jo spēlētājas kopā guva 10 punktus ar bloku. Rezultātā uzvara spēlē ar 3:0 (26:24, 25:22, 25:18).

PĒRK

Pērku meža, lauksaimniecības zemi. Tālrunis: +371 29386009.

(Turpināts 20. lpp.)

Megija Dambrehte: "Šī bija neaprazstāma spēle, ļoti labas emocijas un spēcīgas sajūtas. Šodien lieliski nospēlējām blokā kaut arī tas nav tas elements, ko treniņos īpaši atstrādājam. Noteikti labi izdevās samulsināt pretinieces ar maiņu, kad Krustkalne nāca laukumā. Krustkalne ienes pozitīvas emocijas laukumā seta beigās, kā arī Krustkalnei ir labāka aizsardzība, kas seta galotnē ļoti noder."

Par labāko spēlētāju tika atzīta Megija Dambrehte, kas spēles laikā guva 16 punktus.

Otrajā šīs nedēļas spēlē ar 3:0 (25:16, 25:14, 25:16) izdevās gūt bezierunu uzvaru spēlē pret Audentes SG/NK vienību. Par labāko spēlētāju šajā spēlē tika nominēta RVS trenera Andra Kļaviņa audzēkne **Katrīna Paula Krustkalne**. Treneris Arvils Keišs: "...Taltech/Tradehouse komanda līdz šim bija neuzvarama un varēja redzēt, ka igauņietes pēc spēles bija nedaudz šokētas. Bet spēles kvalitāte bija ļoti augstā līmenī. Aizsardzība bija fantastiska, meitenes spēlēja apbrīnojami. Emocijas ir mūsu treniņu galvenais atslēgas vārds..."

Girgenšonam divi spēka paņēmieni; "Blue Jackets" bez Merzļikina ielaiž sešas ripas

Latvijas hokejista Zemgus Girgenšona pārstāvētā Nacionālās hokeja līgas (NHL) vienība Bufalo "Sabres" ceturtdien zaudēja trešajā mačā pēc kārtas. "Sabres" savā laukumā ar rezultātu 2:4 (0:1, 1:1, 1:2) atzina Vinipegas "Jets" pārkāpumu. Girgenšons šajā mačā uz ledu bija 11 minūtes un 30 sekundes, no kurām minūti un astoņas sekundes spēlēja mazākumā.

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
e-pasts: matiss@ska.lv
+371 28390346

PĒRK DZĪVOKĻU NAMU

**Pērk daudzdzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
**Namu apsaimniekošana, juridiskie pakalpojumi;

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)
abatarags@optonline.net
A.Padegs 845-462-3317 (NY)
apadegs@optonline.net

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports, gaisa kravas**. Arī kārtojām palīdzības sūtījumus **uz Ukrainu** (caur Latviju).

Par datumiem skatīt mūsu mājaslapā!

Zvaniet: 1-888-LATVIAN • Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

IN MEMORIAM

Mūžības ceļu sākot...

Jaunā 2023. gada 1. janvārī dienā mūs atstāja izcilais latvietis, mūsu plašās tautiešu saimes pārstāvis ārpus Latvijas, izcilais sabiedriskais darbinieks, politiķis, sevi klusais un romantiskais **Bruno Krūmiņš** (1924.19.07– 2023.01.01.)

Viņa personības atklāsmē, viņa džentlmeņa stāja un cilvēksapratne pārsteidza gan kolēģus, gan līdzcilvēkus, gan citautiešus visur, kur Bruno Krūmiņš bija klāt gan svētku reizēs, gan ikdienas gaitās, gan organizējot kādu no daudzajiem sarīkojumiem mūsu tautiešiem.

Bruno Krūmiņa – dzimtā vieta ir Rankas pagasts Vidzemē, Latvijā. Tur pirmās skolas gaitas, tad Cēsu valsts ģimnazijas diploms. Bet tālāk jau daudz latviešu dzīves scenārijs, ko noteica ārējie apstākļi – Otrais pasaules karš, kas piespied doties sākumā uz Vāciju un tad, 1949. gadā, uz tālo un nepazīstamo Austrāliju. Tur mājvieta – skaistā Adelaidē, kur pavadīts gandrīz viss bagātais un piepildītais mūžs. Adelaides universitātē iegūtās zinības ķīmijas tehnoloģijās, skolotāja profesijā un administrācijas gudrībās lieti noder tālākajā dzīvē, kas summējas gan latviešu lietu organizēšanā, gan ikdienas pamatdarbos – materiālu tehnoloģijās un inženierijā, gan tik jaunā un nozīmīgā lietā kā Dienvidaustrālijas Etnisko minoritāšu jautājumus. Viņš ir

viens no Etnisko grupu apvienības dibinātājiem 1975. gadā un tās priekšsēdis no 1988. līdz 1992. gadam. Dienvidaustrālijas valdība viņu iecēl par Etnisko lietu komisijas priekšsēdi un padomdevēju imigrācijas lietās (1981–1986). Četrpadsmit gadus viņš darbojas Dienvidaustrālijas Centrālās kā Vienādu tiesību tribunāla un Komerčiālā tribunāla loceklis.

Bet 2000. gadā karaliene Elizabete II apstiprina un valdība iecēl Bruno Krūmiņu par Dienvidaustrālijas gubernatora vietnieku.

Bet viņa sirds un dvēsele tomēr pieder Latvijai – kā tur, tālumā, tā šeit, Austrālijā, Adelaidē, kopā ar daudzajiem aizbraukušajiem latviešiem. Jau no paša sākuma Bruno iesais-

tijās Latviešu radio stundu vadīšanā, latviešu vasaras skolu darbībā – gan kā skolotājs, gan kā skolas pārzinis. Un kur tad vēl lieliskās Kultūras dienas Austrālijā un to rīkošana! Tas ir viņa sirds darbs Latviešu apvienībā Austrālijā un Jaunzēlandē, kā arī Pasaules brīvo latviešu apvienībā, Adelaides latviešu biedrībā turpat 30 gadus, tāpat Latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes valdē u.c. Atslodzi un dvēseles prieku viņš guva dziedot, dziedot ar prieku Adelaides Daugavas Vanagu vīru kori un Latviešu biedrības jauktajā kori. Šeit tika rasts līdzsvars un patiess prieks dzīvei.

Latvijai atgūstot neatkarību, jau no 1991. gada Bruno Krūmiņš bija biežs viesis Latvijā – gan ar padomu, gan ar praktisku rīcību un atbalstu Latvijas stiprināšanai un palīdzībai cilvēkiem. Par šo devumu lielu paldies viņam saka Latvijas lauku skolas un veco ļaužu aprūpes centri, daudzās humānās palīdzības akcijas, Brīvības pieminekļa un Rīgas Brāļu kapu atjaunošanas organizācijas, Oskara Kalpaka un Kārļa Ulmaņa pieminekļu veidotāji, Okupācijas muzeja un Nacionālā opera un vēl daudzi citi.

Tavs dzīves veikums ir atzinīgi novērtēts visos līmeņos. Par to liecina daudzie apbalvojumi, atzinības zīmes un pateicības, sākot no Latvijas augstākā apliecinājuma Triju Zvaigžņu ordeņa līdz Austrālijas valdības atzinībām, arī no Aus-

trālijas ungāru, italiešu, grieķu un citām etniskajām grupām līdz Daugavas Vanagu un Latviešu biedrības pašam augstākajām atzinībām. No tavas studentu korporācijas Lettonia un profesionālajām organizācijām līdz *Saint John* ordenim Jeruzalemē. Bet pāri visam – vienkāršie un sirsnīgie pateicības vārdi tieši Tev no cilvēkiem, kas izteikti viņu daudzajās vēstulēs, ziņās un citos sūtījumos.

Ne jau vienmēr cilvēks pats izvēlas vietu, kur dzīvos, un laiku, kurā darbosies un sevi piepildīs. To nosaka citi spēki. Mums atliek tikai darboties, piepildīt sevi.

Mūžs zemes virsū noslēdzies. Padarīti gan lieli, gan mazāki darbi, bet visi tie bijuši virzīti diviem adresātiem: pirmais – saviem līdzcilvēkiem un Latvijai, otrs – sevis, sava talanta izkopšanai.

Bet paveikts tik daudz, neticami daudz! Tieši tik, cik Dievs katram no mums ir atvēlējis. Arī Tev, Bruno Krūmiņ! Un par to vari būt gandarīts!

Bruno Krūmiņš darbojās nepārtraukti un aktīvi, ne tikai kopjot savus talantus, bet ar savu pieredzi, zināšanām un pedagoga spējām aktīvi piedaloties daudzos sabiedriskos un kultūras pasākumos. Protams, dzīve prasa savu, un ģimene arī viņam bija liels atspaidis. Miļā dzīvesbiedre Dagmāra bija liels palīgs un domubiedrs, risinot ne tikai daudzus ikdienas un sadzīves jautājumus. Diemžēl

viņa Mūžībā aizgāja jau 2010. gadā. Tagad iesāko ar Dievpalīgu un draugu atbalstu jāturpina meitai – Irēnei.

Daudzie pavadītāji, kas atnākuši 21. janvārī izvadīt vai vienkārši no tālienes atvadīties no Bruno Krūmiņa, būs nepārprotams mīlestības apliecinājums tavam talantam un cilvēkmīlestībai, Latvijas atjaunotnei un tās stiprināšanai, draudzībai un sirsnībai pret līdzcilvēkiem. Žēl, ka vairs netiksimies, lai turpinātu mūsu iesāktu sarunu par radurakstiem, jo, kā pirms gadiem runājām, iznāk, ka arī mēs esam radi! Bet istenībā jau visi latvieši jau ir kā viena liela ģimene. Lai tā būtu!

Senās Rīgas Latviešu biedrības saimes vārdā vēlos teikt lielu sirdspaldies par Tavu dāsno pienesumu mūsu – latviešu nācijas stiprināšanai, tās izglītībai un kultūrai, tās cilvēkiem!

Paldies Tev, Bruno Krūmiņ, par Tavu saturīgi un skaisti nodzīvoto dzīvi, radot neaizmirstamus, gluži cilvēciskus saskares pārdzīvojuma brīžus mums visiem – gan tālajā Austrālijā, Adelaidē, gan šeit, Latvijā, gan arī citviet plašajā pasaulē! Tavs sirsnīgais smaidis mūsu atmiņās būs spēcinošs un iedvesmojošs.

Mūžības ceļu Tev uzsākot, pateicībā un sirsnībā –
GUNTIS GAILĪTIS

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

Redakcija lūdz lasītājus sazināties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks vai arī tie ir atcelti!

ST. PĒTERSBUURGAS FL LATVIEŠU BIEDRĪBA

Sirsniņballe – Sestdien, 11. februārī, plkst. 4pm *Point Brittany* sarīkojumu zālē (5220 *Brittany Drive S., St. Petersburg, FL*). Ieejas maksa biedriem \$40, viesiem \$50. Bērniem līdz 18 gadiem, ieeja bez maksas. Lūgums pieteikties līdz 5. februārim zvanot Dacei tālr.: 917-755-1391. Priekšpmaksu lūgums veikt [paypal.me/LVBiedribaFL](https://www.paypal.me/LVBiedribaFL) vai nosūtīt čeku Dacei Nebarei – 5220 *Brittany Drive S., # 1410 St. Petersburg, FL* (kā saņēmēju norādīt “Latvian Association of St.Petersburg”)

ŅUJORKA

Sestdien, 21. janvārī, Jonkeru baznīcas telpās (254 *Valentine Lane, Yonkers, NY*) 11:00 Ņujorkas latv skolas Draudzīgā aicinājuma “Atvērto durvju dienas” ielūgums bijušajiem

skolniekiem un interesentiem piedalīties klasēs kopā ar skolu. Tēma 80.-90. gadi. Vairāk info sekos *FaceBook* Ņujorkas skola vai rakstot: info@nylatvianschool.org

3:00pm filmas “Valiants” seanss un pārrunas ar Juri Bļodnieku par filmas tapšanu. Sekos zupas vakariņas. Ieeja \$20, skolniekiem līdz 16 g. bez maksas. Ienākumi par labu *LaPa* muzejam un draudzes Ukrainas palīdzības akcijai. Riko ŅLOP: abatarags@opt-online.net

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 *3rd Ave. N. E. Seattle, WA98125*). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com. 22. janvārī Latviešu biedrības Vašingtona štatā pilnsapulce, plkst. 12:00.

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:30 Centrā. Pensionāru sanāksmes pirmdienās 13:00, Info: 514-992-9700. www.tervete.org.

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 *Hoffman Ave, San Francisco*), Info: [\[press.com\]\(http://press.com\), ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: \[una.veilande@gmail.com\]\(mailto:una.veilande@gmail.com\).](http://www.zklb.word-</p>
</div>
<div data-bbox=)

DIEVKALPOJUMI

Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.: (58 *Irving st, Brookline MA 02445*). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994 Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr.: (6551 *W Montrose Ave, Chicago IL 60634*), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Cikagas-Cianas-draudze 2550-4389-7965-234. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, e-pasts: puidza@yahoo.com.

Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pētera dr.: (450 *Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191*). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. 1-773-818-6965 *St.Peters. latvian.church@gmail.com* Ivars Spalis (ivspalis@gmail.com), priekšnieks. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds.

Čikāgas latv. baptistu dr.: (820 *Ontario St, Oak Park, IL 60302*). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.: (10705 *West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226*). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība.

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 *W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334*). **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Seko sadraudzības stunda.

Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr.: *Shepherd of the Coast Luth. Church* (1901 *E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308*). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. **Dievk. notiek 14:00.** Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 *Riverside Dr., Los Angeles CA90039*). 15. janvārī dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 11:00 un kalpos diak. Guna Reina. **Dzamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.:** *Unitarian Congregational Parish of Norton* (2 *W Main St, Norton, MA 02766*). MA 02766). **Dievkalpojumi ar dievgaldu divreiz mēnesī, 2:30 pēcpusdienā ar viesu mācītāju Igors Safins.** Lūdzu, zvaniem draudzes sekretārei Zigrīdai Kručkovai par datumiem, tālr.: 617-323-0615. **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.:** (301 *N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073*), tālr.: 610-353-2227. Māc. Gija Galiņa. **Dievkalpojumi sāksies plkst. 11:00. 22. janvārī dievkalpojums plkst. 11:00. 29. janvārī dievkalpojums, seko māc. Gijas pārdomu cikls 11:00.** Mūsu baznīcai ir mainījusies pasta adrese. Jaunā pasta adrese ir: *PO Box 524, Newtown Square, PA*. Telefons un fiziskā adrese paliek kā bija. **Baznīcas mājaslapa: ww.latvianluthchurchphila.org** (Turpināts 19. lpp.)

DIEVKALPOJUMI

(Turināts no 18. lpp.)

Draudzes priekšiece Ruta Ore – telefons: 610-287-3845, mobilais: 267-933-7007 e-pasts: orefam@verizon.net. Skolas pārziņe Silvija Mežgailis – telefons: 610-277-8072 e-pasts: roosters4@comcast.net.

Grandrapidu latv. ev. lut. dr.: Faith Lutheran Church. (2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505.) Tāl: 616-361-6003.) Māc. Aija Graham. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tāl: 616-975-2705. **Dievk. notiek divreiz mēnesī 2:00 pm.** Par datumiem, lūdzu, sazināties ar dr. pr. Ivaru. Pēc dievk. kafijas galds.

Grandrapidu latv. katoļu dr.: Our Lady of Anglona (504 Grand Ave NE Grand Rapids MI 49503) Grand Rapids Association Nama – Mac.Mark Mitchell Priekšnieks Bronislavs Viscockis – tāl: 616-540-1322. **Dievk. notiek katru svētdienu 10:00** – seko kafijas galds.

Kalamazū latv. ev. lut. apv. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49006). Māc. Aija Graham. Latviešu ev. lut. apvienotā draudze notur klātienē dievkalpojumus **katru svētdienu, plkst. 10:00.** Pieejami arī sprediķu ieraksti draudzes YouTube kanālā (meklēšanas atslēgas vārds "Latviešu apvienotā draudze Kalamazū").

Klivlandes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) Draudzes **dievk. notiek svētdienās 11:00.** Bībeles stundas notiek 10:00 katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. Baptistu dr.: Bethel Baptist Church (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Dievkalpojumi ar viesu mācītājiem latviešu un angļu valodā plkst. 10:00. Par datumiem sazināties ar draudzes pr. Kārli Indriksonu, tāl: 402-730-3427, e-pasts: kindriks@aol.com. Pensionāru saiets katra mēneša otrajā ceturtdienā plkst. 11:00 sabiedriskajās telpās.

Latvian Hall (Latviešu ev. lut. sabiedriskās telpās, 33rd & Mohawk iela, Baznīca, 33rd & C iela, Linkolnā. kunora@windstream.net.

Mančesteras latv. ev. lut. dr. (dievk. Notiek Holy Transfiguration Romanian Orth. Church, 2 Winter St., Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tāl. 413-568-9062.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th St, Wauwatosa WI 53213), tāl: 414-258-8070. Māc. Jānis Ginters tāl: 260-797-5695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junge tāl: 414-416-6157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Minneapolis – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Minneapolis St. Paulas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes video dievkalpojumi notiek katru nedēļu, tos var skatīties mndraudze.org.

Montrealas latv. Trīsvienī-

bas/Tervete ev. lut. dr.: Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tāl: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org. pr. Jānis Mateus tāl: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org.

Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: (Latvian Lutheran Church, P.O. Box. 1008, Maplewood, NJ 07040). Dievkalpojumi notiek NJ Latviešu biedrības namā Priedaine, (1017 State Route 33, Freehold, NJ 07728), māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com.

Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn, 254 Valentine Ln, Yonkers NY.

Salas bazn, 4 Riga Ln, Melville NY.

St. Andrew bazn, 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ.

Brāļu kapi, 414 Bloomer Rd, Tannersville NY

St. John's bazn, 81 Christopher St, New York NY

21. janvārī Jonkeru baznīcā 15:00 "Valiant" filmas izrāde, pārrunas ar Juri Bļodnieku, un zupas vakariņas. **22. janvārī** Jonkeru bazn 10:30 māc. Saivars; Salas baznīcā 10:30 māc. Saliņš, seko novada informācijas sapulce. **28. janvārī** St. John's baznīcā 14:00 māc. Saliņš. **29. janvārī** Jonkeru baznīcā 10:30 māc. Saivars; Salas baznīcā 10:30 māc. Saliņš.

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm St, Saginava, MI 48602). Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson, mob. (269) 2675-330. Kontaktpersona Mary Beth Dzirnīnis, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnis@chartermi.net. **Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1:00 pēcpusdienā**, seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tāl: 1-619-630-8143, e-pasts: janislegzdins@hotmail.com.: Dievkalpojumi notiks iekšienē un jānēsā sejas maskas!

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudīņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tāl: 314-457-1830, kalninsire@gmail.com.

Sietlas. lut. dr.: (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125). Dievkalpojumi notiek plkst. 10:30. Draudzes priekšnieks Jānis Šulcs, tāl: 206-406-5226, e-pasts: prieksnieks@seattlelatvianchurch.org. Baznīcas mājas lapa: www.seattlelatvianchurch.org

22. janvārī ar Laju vadīts dievkalpojums. **29. janvārī** Laju vadīts dievkalpojums.

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart. **19. martā** plkst. 2:00 ar Dievgaldu. Sekos sēde. Diak. Linda Sniedze Taggart.

St. Pētersburgas latv. ev. lut.

dr.: draudzes mācītājs Aivars Pelds. Tel.: 515-991-4640 – sazināties ar Andri Ritumu, 727-797-1933. Dievkalpojumi un Bībeles stundas notiek Faith Lutheran baznīcā, kas atrodas 2601 49th Street North, St. Petersburg, FL.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tāl: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail,

North York ON M2H 2S1), tāl: 6479-865-604, E-pasts: grietins@gmail.com. Priekšnieks: Kārlis Vasarājs, pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tāl: 416-221-4309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: 400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850 – 3121. Tālrunis: 301-251-4151, epasts: dcdraudze@gmail.com, www.dcdraudze.org. Prāveste Anita Vārsberga Pāža (tāl: 301-302-3270). Draudzes priekšiece Dace Zalmane.

Kārtējās svētdienās: 11:00 DIEVKALPOJUMS – klātienē & tiešsaistē () Katru trešdienu: 10:00 Rīta svētbrīdis (ZOOM). ZOOM pieslēgšanās norādes ir atrodamas draudzes mājas lapā www.dcdraudze.org

Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: rigaven@aol.com – Inese Zaķis – ne vēlāk kā PIEKTDIENĀS.

Mūsu miļā mamma ILZE MATEUS, dzim. HERMANIS

Dzimusi 1937. gada 5. janvārī Rīgā, Latvijā,
mirusi 2022. gada 17. decembrī Grandrapidos, MI
apglabāta 2023. gada 5. janvārī Woodlawn kapos

Teici to Kungu, mana dvēsele.
PS. 103:2

Mīlestībā un pateicībā piemin
KĀRINA, KĀRLIS, INGRĪDA UN RUTA
AR ĢIMENĒM. 12 MAZBĒRNI, 7 MAZMAZBĒRNI

Mūžībā aizgājis mūsu miļais JURIS DŪMIŅŠ

Dzimis 1937. gada 27. martā Skaistkalnē,
miris 2022. gada 10. decembrī Vancouver, Kanadā

Ak, cik gaiši naktī uguns mirdz,
Ak, cik naktī ilgu pilna sirds...

Mīlestībā viņu piemin
DRAUDZENE ILGA, VANCOUVER, BC
MEITA DAINA AR ĢIMENI, EVERETT, WA
DĒLS DĀVIDS AR ĢIMENI, SCOTTSDALE, AZ

MARTA GRĪNBERGS, dzim. SALA

Dzimusi 1921. gada 11. jūlijā Salaspilī, Latvijā,
mūžīgā mierā aizsaukta 2022. gada 2. decembrī Brookline, MA

Dieviņ, iedez vakarzvaigzni,
Zemes bērns uz mājām iet.

Viņu miļi piemiņā turēs
KRUSTMEITA DZINTRA BAIBA BĪBELNIECE AR ĢIMENI
VITA PLŪME, KARIN LINDFORS, SANDRA RAMOLIŅŠ
ANITA GALIŅA, DACE ABELTIŅA
ĢIMENE LATVIJĀ

Dieva mierā aizgājis mūsu miļais tēvs, vectēvs un vecvectēvs VILHELMS (VILIS) ZILGME

Dzimis 1927. gada 24. aprīlī Rīgā, Latvijā,
miris 2022. gada 26. decembrī Albany, NY, ASV

Miļā piemiņā paturēs
MEITA AIDA MEZZANOTTE AR ĢIMENI
DĒLI ARNIS ZILGME AR ĢIMENI
PĒTERIS ZILGME AR ĢIMENI

SPORTS

(Turpināts no 17. lpp.)

// FOTO: AP/Scanspix/LETA

Laukumā pavadītajā laikā viņš izpildīja divus spēka paņēmienus, uzvarēja vienā no diviem iemetieniem un noslēdza maču ar neitrālu lietderības koeficientu. Pirmajā trešdaļā viesus vadībā izvirzīja Dilans Sembergs, bet otrajā periodā pēc spēlētām 12 minūtēm un divām sekundēm neizšķirtu panāca Viktors Ūlofsons. Vēl pēc divām minūtēm Vinipegas komandai vienu vārtu pārsvāru atguva Džošs Morisejs. Izšķirošās trešdaļas sākumā Taisons Džosts guva "Sabres" otru vārtus un vēlreiz izlidzināja rezultātu, taču atlikušajā spēles laikā "Jets" spēja gūt divus bezatbildes vārtus, precīziem esot Kailam Konoram un Kersonam Kūlmenam. Savukārt Kolumbusas "Blue Jackets", spēlējot bez aplsīmušā Elvja Merzļikina, mājās ar rezultātu 2:6 (1:2, 0:1, 1:3) piekāpās Karolīnas "Hurricanes", bet Tampabejas "Lightning", kurai vēl nevar palīdzēt savainotais Rūdolfs Balcers, savā laukumā ar rezultātu 5:4 (1:1, 3:1, 1:2) uzvarēja Vankūveras "Canucks".

Bļugera "Penguins" piedzīvo zaudējumu NHL mačā

// FOTO: AP Scanspix/LETA

Latvijas uzbrucēja Teodora Bļugera pārstāvētā Pitsburgas "Penguins" vienība piektdien savā laukumā cieta zaudējumu Nacionālās hokeja līgas (NHL) spēlē "Vinipegas Jets" ar 1:4 (1:1, 0:2, 0:1). Bļugers no 11 minūtēm un 45 sekundēm laukumā minūti un 54 sekundes spēlēja mazākumā. Uzbrucējs reizi meta pa vārtiem, divreiz pielietoja spēka paņēmienus, kā arī uzvarēja 55% iemetienu. Vienīgos vārtus "Penguins" labā guva Drjū O'Konors, panākot 1:1. Pretiniekiem divus vārtus guva Marks Skaifels, pa vienam – Bleiks Vilers un Nikolajs Ēlerss.

Merzļikins izcīna pirmo uzvaru

Latvijas vārtsargs Elvis Merzļikins sestdien palīdzēja Kolumbusas "Blue Jackets" komandai izcīnīt uzvaru Nacionālās hokeja līgas (NHL) spēlē.

"Blue Jackets" pārtrauca desmit zaudējumu sēriju viesos un ar rezultātu 4:3 (3:0, 1:0, 0:3) pārspēja Detroitas "Red Wings". Kolumbusas vienība ar "hat-trick"

// FOTO: Reuters/Scanspix/LETA

izcēlās Patriks Laine, kuram šī bija desmitā trīs vārtu spēle. Merzļikins šajā mačā atvairīja 25 no 28 metieniem, bet otrā laukuma galā Ville Huso tika galā ar 21 no 25 raidījumiem. Šajā sezonā Merzļikins laukumā devies 18 spēlēs, kurās izcīnījis piecas uzvaras, vidēji ielaidis 4,52 ripas un atvairījis 86,7% metienu.

Turpretī zaudējumu sestdien piedzīvoja uzbrucēja Teodora Bļugera pārstāvētā Pitsburgas "Penguins", kas viesos ar 1:2 (0:1, 0:1, 1:0) atzina Karolīnas "Hurricanes" pārkumu. Bļugers šajā cīņā uz ledus pavadīja 10 minūtes un 42 sekundes, mazākumā spēlēja vienu minūti un 44 sekundes, pielietoja divus spēka paņēmienus, bloķēja divus metienus, uzvarēja divos no desmit iemetieniem un tika pie negatīva lietderības koeficienta – 1. Šosezon Bļugers piedalījies 27 mačos, kuros guvis vienus vārtus, atdevis sešas rezultatīvas piespēles un iekrājis negatīvu lietderību – 5.

Tikmēr uzbrucēja Zemgus Girgenzona pārstāvētā Bufalo "Sabres" pārtrauca trīs zaudējumu sēriju, izbraukumā ar rezultātu 5:3 (1:1, 2:2, 2:0) pārspējot Nešvilas "Predators". Girgensons ar Covid-19 nesaistīts slimšanas dēļ nespēlēja.

Joprojām pēc savainojuma sadziedēšanas laukumā nav atgriezies uzbrucējs Rūdolfs Balcers, kura pārstāvētā Tampabejas "Lightning" viesos ar 4:2 (2:1, 2:1, 0:0) guva virsroku pār Sentluisas "Blues".

Merzļikins atvairā 30 metienus kārtējā "Blue Jackets" zaudējumā

Latvijas vārtsargs Elvis Merzļikins pirmdien Nacionālās hokeja līgas (NHL) mačā atvairīja 30 metienus, viņa pārstāvētajai Kolumbusas "Blue Jackets" komandai piedzīvojot zaudējumu. "Blue Jackets" mājās ar rezultātu 1:3 (0:2, 0:1, 1:0) atzina Ņujorkas "Rangers" pārkumu. Mača 13. minūtē Merzļikinu pārspēja Mika Zibanežāds ar spēcīgu metienu no zonas vidus pretinieku aizsarga aizsegā. 58 sekundes pirms došanās pārtraukumā viesu pārsvāru nostiprināja Bārklis Gudrovs, kurš vairākumā vārtu priekšā pielaboja metienu no zilās līnijas. Otrā perioda 13. minūtē ar metienu no vārtu priekšas 3:0 panāca Vitālijs Kravcovs, bet trešajā trešdaļā pēc nospēlētās 81 sekundes Endrū Piks ar zibenīgu metienu vienus vārtus atguva. Merzļikins piedzīvoja piekto zaudējumu pēdējās sešās spēlēs, kurās stājies "Blue Jackets" vārtos. Otrā laukuma galā Jaroslavam Halākam bija mazāk darba, jo pa viņa sargātajiem vārtiem mājīnieki meta 25 reizes.

Nacionālās hokeja līgas (NHL) Centrālais skautošanas departaments publicējis sezonas vidus rangū, kurā iekļauti četri latvieši – divi vārtsargi, viens aizsargs un viens uzbrucējs.

Starp Ziemeļamerikā spēlējošajiem vārtsargiem 22. vieta (no 32) atvēlēja Patrikam Bērziņam, kurš nupat sargāja Latvijas U20 izlases vārtus visās pasaules čempionāta spēlēs, tiekot galā ar 91,4% metienu. Ikdienā Bērziņš spēlē Amerikas Savienoto Valstu pēc spēka otrās junioru līgas pastarītē, kur darba ir ļoti daudz. Bērziņš ticis galā ar 92,0% metienu.

Eiropā spēlējošo vārtsargu ranga piektā vieta (pavisam sarakstā iekļauti 12 vārtsargi) pieder par Bērziņu divus gadus jaunākajam Akselam Ozolam, kurš šosezon sargā "Optibet" hokeja līgas kluba HS "Rīga" vārtus. 13 spēlēs viņš atvairījis 89,7% metienu un vidēji ielaidis 3,08 vārtus, komandai ieņemot ceturto vietu.

Sarindoti arī 224 Ziemeļamerikā spēlējošie laukuma spēlētāji, un 139. vieta atvēlēja aizsargam Pēterim Bulānam. Viņš pārstāv Kvebekas Junioru hokeja līgas klubu "Chicoutimi Saguenens", 17 spēlēs iekrājot 11 punktus. Savainojuma dēļ 17 gadus vecais aizsargs nevarēja palīdzēt Latvijas U20 izlasei.

Starp 130 Eiropā spēlējošajiem laukuma spēlētājiem 87. vieta dota centra uzbrucējam Raineram Rulleram. 18 gadus vecais hokejists pārstāvēja Latvijas U20 izlasi un izcēlās ar divām rezultatīvām piespēlēm, abas nopelnot atklāšanas spēlē pret amerikāņiem (2:5). Rullers spēlē "Zemgales"/LLU rindās, kur 22 spēlēs guvis piecus punktus.

Studenti sāk ar zaudējumu, bet tad divreiz uzvar

Ar zaudējumu Leikplesidā notiekošajās pasaules ziemas universiādes spēlēs trešdien, 11. janvārī, sāka Latvijas studentu izlase, kas ar 3:8 (1:1, 0:4, 2:3) piekāpās Japānas studentiem. Otrajā periodā Latvijas studenti ielaida četrus bezatbildes vārtus, kas izrādījās noteicošais faktors šajā duelī. Ar precīziem metieniem Latvijas studentu komandā atzīmējās Edgars Kazaks, Renārs Cipruss un Aleksandrs Biškins. Pasaules ziemas universiādes hokeja turnīrā kopumā startē 12 valstsvienības, kā sadalītas pa divām apakšgrupām. A grupā Latvijas studenti mērosies spēkiem ar Zviedriju, Čehiju, Kanādu, Japānu un Ukrainu. Pusfinālā iekļūs katras apakšgrupas divas labākās komandas. Savukārt B grupā spēkosies ASV, Lielbritānija, Slovākija, Kazahstāna, Dienvidkoreja un Ungārija. Otrajā

spēlē Latvijas studenti ar 3:2 uzvarēja Ukrainas komandu, tad sekoja panākums pret Čehijas studentu izlasi ar 4:3.

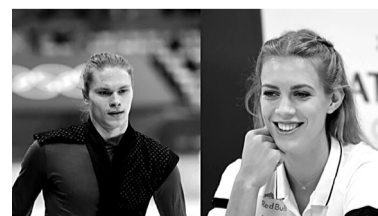
Rastorgujevam Rūpoldingā teicams sasniegums

Latvijas biatlonists Andrejs Rastorgujevs trešdien Vācijā, izcīnīja septīto vietu Pasaules kausa piektā posma 20 kilometru individuālajā distancē. Rastorgujevs ugunslinjā kļūdījās tikai vienā no 20 šāvieniem, neaizverot mērķi ceturtajā šaušanā stāvus. Sacensību uzvarētājam Jūhanesam Tingnesam Bē no Norvēģijas viņš zaudēja vienu minūti un 21,6 sekundes un trasē uzrādīja 11. ātrāko soli. Šaujot nekļūdīgi, Rastorgujevs būtu izcīnījis bronzas godalgu, taču trešdien parādītais sniegums ļaus viņam svētdien startēt sacensībās ar kopēju startu.

Maļuka ASV sasniedz jaunu Latvijas rekordu

Latvijas izlases peldētāja Ieva Maļuka, kas šobrīd studē un trenējas ASV, Knoksvillā notiekošajā ASV atklātā čempionāta seriālā "TYR Pro Swim Series" (50m) sasniegusi jaunu nacionālo rekordu 100 metros tauriņstilā. Arizonas Universitātes "Sun Devils" audzēkne sacensību priekšsacīkstēs 100m tauriņstilā finišēja pēc vienas minūtes un 01.77 sekundēm (1:01.77), kas bija vienpadsmitais labākais rezultāts un ļāva kvalificēties sacensību B finālam. B finālā latvieti ievērojami uzlaboja savu sniegumu, finišējot ar jaunu personīgo un nacionālo rekordu – 1:00.54. Tokijas olimpisko spēļu dalibniece sev piederošo Latvijas rekordu šajā distancē laboja par 0.13 sekundēm. Šajā čempionātā Maļuka startēja arī 200 metros brīvajā stilā, kur kvalificējās C finālā. C finālā sportiste distanci veica divās minūtēs un 02.65 sekundēs (2:02.65). Latvijas rekords šajā distancē arī pieder Maļukai un ir 2:01.15. Sportiste, vērtējot savu sniegumu, atzina, ka sacensībās startē atrodoties "zem slodzes", tāpēc ir apmierināta ar uzrādītajiem rezultātiem un uzskata, ka treniņos ir padarīts labs bāzes darbs, kas jau šodien dod rezultātus.

"Trīs zvaigžņu balvas" pasniegšana sportā

Deniss Vasiļjevs (daiļslidotājs) un Tina Laura Graudiņa (pludmales volejbolists)
// FOTO: LETA

Vasiļjevs šo apbalvojumu saņēma pirmo reizi karjerā, bet Graudiņa par labāko tika atzīta

otro gadu pēc kārtas. Vasiļjevs pagājušajā gadā Eiropas čempionātā izcīnīja bronzas godalgu, Pekinas olimpiskajās spēlēs kopvērtējumā ierindojās 13. pozīcijā un ieņēma arī 13. vietu pasaules čempionātā. Savukārt novembrī daiļslidotājs tika pie savas pirmās godalgas "Grand Prix" sacensībās, izcīnot sudrabu, un noslēdza 2022. gadu ar izcīnītu Latvijas čempiona titulu. Tikmēr Graudiņa pāri ar Anastasiju Samoilovu izcīnīja zeltu Eiropas čempionātā, divas otrās vietas Starptautiskās Volejbola federācijas (FIVB) "Elite 16" turnīros Meksikā un Francijā, trešo vietu Eiropas Volejbola konfederācijas (CEV) Eiropas Nāciju kausa izcīņā un devīto vietu pasaules čempionātā. Tāpat Graudiņa 2022. gadā izcīnīja arī čempiones titulu ASV Nacionālās koledžu sporta asociācijas (NCAA) pirmajā divīzijā. Gada sporta komandas balvu saņēma Latvijas vīriešu basketbola izlase, kas pirmo reizi kvalificējās Pasaules kausa izcīņai, bet gada sporta mazās komandas balvu saņēma vēl viena basketbola vienība – Latvijas 3x3 basketbola valstsvienība. Par gada sportistu tehniskajos sporta veidos tika atzīts drifta pilots Kristaps Blušs, kamēr gada paralimpiskās sportistes balvu saņēma peldētāja Zane Embrekte. Tikmēr par gada sporta treneri kļuva Latvijas vīriešu basketbola izlases galvenais treneris Luka Banki. Latvijas Basketbola savienība saņēma balvu kā gada sporta federācija. Balvu par mūža ieguldījumu sportā saņēma vieglatlētikas un pielaņģotā sporta trenere Maija Ukstiņa, kamēr par gada jaunatnes treneri kļuva Valmieras sporta skolas vieglatlētikas treneris Raitis Ravinskis un gada sporta skolotāja balvai tika izraudzīta Gulbenes novada vidusskolas sporta skolotājai Sarmītei Gobiņai. Gada sporta ģimenes gods tika Gredzenu-Šulcu ģimenei no Valmieras novada. Par gada sporta žurnālistu tika atzīts Ilmārs Stūriška, kurš ikdienā strādā "Latvijas Avīzē". Kopumā tika pasniegtas balvas 14 nominācijās. Latvijas Olimpiskās komitejas, sadarbībā ar LR Izglītības un zinātnes ministriju, organizētā "Trīs zvaigžņu balvas" nominantu izvirzīšana un balsošana sporta sabiedrībā tiek pretrunīgi vērtēta. Lūk, viens no komentāriem internetā: "...Tieši gada labākā sportista sakarā man būtu vairāk pretenziju. Es liktu šoreiz gan kāda populārāka sporta veida ar lielāku konkurenci sportistu. Iespējams, pat Kristapu Porziņģi, zinot pēdējā laika sniegumu Wizardos. Manā skatījumā Latvijā diezgan neobjektīvi tiek izvēlēti gada sportisti, vispār netiek ņemts vērā, cik konkrētajos sporta veidos starptautiski ir liela konkurence un cik plaši Latvijas vārdu pasaulē viņi nes."

Sporta ziņas sakopojis
ANDRIS KĻAVIŅŠ